

สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๖)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ความสำคัญรายสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระที่สามารถจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยจนเกิดเป็นนิสัย และนำไปใช้ประโยชน์ในงานสังคมและกิจของสงฆ์ เป็นรายสาระที่ทำให้ผู้เรียนฝึกอบรมตนเองทั้งกาย วาจา และใจ ให้เรียบร้อยตลอดถึงเป็นผู้มีวัตรปฏิบัติดีมีการสำรวมอันควรแก่ฐานานุกรม

ธรรมวินัย เปรียบเสมือนเส้นทางเดินของมนุษย์ที่จะนำไปสู่เป้าหมายชีวิต เป็นบ่อเกิดของความเคารพเลื่อมใสในพระรัตนตรัยอันเป็นหลักชัยแห่งพระพุทธศาสนาส่งผลถึงความสงบสุขของผู้คนในสังคม

ธรรมวินัย จึงเป็นหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน เป็นหลักธรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ละความชั่ว ทำความดี ทำจิตใจให้ผ่องใส มีค่านิยมที่ดีงามและศรัทธาในพระพุทธศาสนา ตลอดถึงเป็นรายสาระที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

ธรรมชาติหรือลักษณะเฉพาะของสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ ดังนี้

พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม) คือ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

คำสอนของพระพุทธเจ้าเรียกว่า พระธรรม ส่วนคำสั่งของพระพุทธเจ้าเรียกว่า พระวินัย ทั้งพระวินัยและพระธรรมได้รวบรวมไว้เป็นพระไตรปิฎก มีศัพท์เฉพาะที่ต้องทำความเข้าใจเรียกว่า ศัพท์ทางพระพุทธศาสนา พระไตรปิฎกบรรจุหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหลักธรรมบางข้อได้รับการเรียบเรียงเป็นพุทธศาสนสุภาษิตเพื่อเป็นคติสอนใจ ธรรมวินัยจึงเป็นวิธีนำหลักธรรมมาปฏิบัติ ก็คือ การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

ดังนั้น **สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย** จึงมีลักษณะเฉพาะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา มีค่านิยมที่ดีงามและมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามหลักธรรม หลักวินัยบัญญัติ และประกาศ กฏ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

วิสัยทัศน์สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย

นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมตามจุดหมายของหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมอันหลากหลายตามวิถีทางของชาวพุทธสามารถถ่ายทอดความคิดและแนวปฏิบัติไปยังสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนใช้หลักธรรมวินัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อและการดำรงชีวิตได้ถูกต้อง

พันธกิจสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย

หลักสูตรธรรมวินัยนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งให้พระภิกษุสามเณรพัฒนาตนเองประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยเป็นศาสนทายาทที่ดีและนำความรู้จากการศึกษาไปพัฒนาศาสนา สังคม โดยมุ่งปลูกฝังให้พระภิกษุสามเณรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

๑. มุ่งให้นักเรียนเห็นคุณค่าของหลักธรรมวินัยทางพระพุทธศาสนาและยินดีที่จะปฏิบัติตามในฐานะเป็นศาสนทายาทที่ดี
๒. มุ่งให้นักเรียนสามารถเผยแผ่หลักธรรมวินัยที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของบุคคลและสังคม
๓. มุ่งให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมและหลักวินัย
๔. มุ่งให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและความเคารพเลื่อมใสในพระรัตนตรัย

เป้าหมายหรือความคาดหวังของสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย

การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ธรรมวินัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีความคาดหวังว่า เมื่อนักเรียนเรียนสาระการเรียนรู้ธรรมวินัยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายแล้ว นักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย

๑. สามารถใช้หลักธรรมวินัยแสวงหาความรู้ในการประพฤติปฏิบัติสำหรับดำเนินชีวิตแห่งความเป็นสมณสาธูป
๒. เพื่อการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น
๓. เข้าใจในความหมายและแนวปฏิบัติอันหลากหลายของธรรมวินัยในพระพุทธศาสนา
๔. สามารถถ่ายทอดความคิดและแนวปฏิบัติไปสู่สังคมไทยได้อย่างสร้างสรรค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย

๑. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและความเคารพเลื่อมใสในพระรัตนตรัย
๒. นักเรียนเห็นคุณค่าของหลักธรรมวินัยทางพระพุทธศาสนา และยินดีปฏิบัติตามในฐานะเป็นศาสนทายาทที่ดี
๓. นักเรียนสามารถเผยแผ่หลักธรรมที่เหมาะสมกับสภาพและปัญหาของบุคคล สังคมและประเทศชาติ
๔. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมชั้นปัญญาภูมิ
๕. นักเรียนเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา และธำรงรักษาไว้ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นบ่อเกิดวัฒนธรรมไทย เป็นมรดกอันสำคัญยิ่งของชาติ
๖. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ธรรมวินัย

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๑.๓ รู้ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

คุณภาพผู้เรียน

สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็น สาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ให้นักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้องศึกษาตั้งแต่ระดับ ๒ ถึง ระดับ ๓ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาภาคพุทธประวัติ ภาคหลักธรรม และภาควินัย มีความรู้ มีทักษะ และกระบวนการ ด้านธรรมวินัย ในฐานะเป็นหลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนา

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ (ระดับ ๓) นักเรียนจะมีคุณภาพ ดังนี้

- มีความรู้ ความเข้าใจในประวัติความสำคัญของศาสนา หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีศรัทธาที่ถูก ต้องในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาสามารถนำ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

- มีการพัฒนาตนเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มี ค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อ ในขั้นสูงตามความประสงค์

- ได้เรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติพระสาวกที่สำคัญและหลักธรรมวินัยเพื่อการพัฒนาชีวิต
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาสมัยก่อนพุทธกาล สมัยพุทธกาล และสมัยหลังพุทธกาล
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติพุทธศาสนาในประเทศต่างๆ
- มีศรัทธามั่นคงในพระธรรมวินัย และสามารถดำรงตนอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักธรรมวินัยทาง

พระพุทธศาสนา

- เกิดความมั่นใจในการดำเนินชีวิตประจำวันและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม

- มีจิตสำนึกในการใช้หลักธรรมเพื่อส่งเสริมความสงบสุขในสังคมสามารถนำหลักธรรมไปใช้ในการแก้ ปัญหาสังคมตลอดถึงปฏิบัติธรรมเพื่อความพ้นทุกข์

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	๑. วิเคราะห์สังคมชมพูทวีปและคติ ความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระ พุทธเจ้า	❖ ลักษณะของสังคมชมพูทวีป และคติความเชื่อทาง ศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า
	๒. วิเคราะห์พระพุทธรูปในฐานะเป็น มนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดในการ ตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอนและการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่กำหนด	❖ พระพุทธรูปในฐานะเป็นมนุษย์ ผู้ฝึกตนได้อย่างสูง สุด (การตรัสรู้) ❖ การก่อตั้งพระพุทธศาสนา วิธีการสอน และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวพุทธจริยา
	๓. วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการ บริหาร และการธำรงรักษาศาสนา ตามที่กำหนด	❖ พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาพระ พุทธศาสนา
	๔. วิเคราะห์ข้อปฏิบัติทางสายกลางใน พระพุทธศาสนาตามที่กำหนด	❖ พระพุทธศาสนามีทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากลและ มีข้อปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง
	๕. วิเคราะห์การพัฒนาศรัทธา และ ปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา ตามที่กำหนด	❖ พระพุทธศาสนาเน้นการพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ ถูกต้อง
	๖. วิเคราะห์ลักษณะประชาธิปไตยใน พระพุทธศาสนา ตามที่กำหนด	❖ ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา
	๗. วิเคราะห์หลักการของพระพุทธ ศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ ตามที่กำหนด	❖ หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ ❖ การคิดตามนัยแห่งพระพุทธศาสนาและการคิดแบบ วิทยาศาสตร์
	๘. วิเคราะห์การฝึกฝนและพัฒนาตน เอง การพึ่งตนเองและการมุ่ง อิสสรภาพในพระพุทธศาสนาตาม ที่กำหนด	❖ พระพุทธศาสนาเน้นการฝึกหัดอบรมตน การพึ่งตน เอง และการมุ่งอิสรภาพ
	๙. วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่า เป็นศาสตร์แห่งการศึกษาซึ่งเน้นความ สัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับ วิธีการแก้ปัญหา ตามที่กำหนด	❖ พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา ❖ พระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและ วิธีการแก้ปัญหา
	๑๐. วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในการ ฝึกตนไม่ให้ประมาท มุ่งประโยชน์ และสันติภาพบุคคลสังคมและโลก ตามที่กำหนด	❖ พระพุทธศาสนาฝึกตนไม่ให้ประมาท ❖ พระพุทธศาสนามุ่งประโยชน์สุขและสันติภาพแก่ บุคคล สังคมและโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	๑๑. วิเคราะห์พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนตามที่กำหนด	❖ พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาแบบยั่งยืน
	๑๒. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติภาพตามที่กำหนด	❖ ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการศึกษาที่สมบูรณ์ ❖ ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมือง ❖ ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับสันติภาพ
	๑๓. วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา	❖ พระรัตนตรัย <ul style="list-style-type: none"> ♦ วิเคราะห์ความหมายและคุณค่าของพุทธะ ธรรมะ สังฆะ ❖ อริยสัจ ๔ <ul style="list-style-type: none"> ♦ ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) <ul style="list-style-type: none"> ● ชั้น ๕ <ul style="list-style-type: none"> - นามรูป - โลกธรรม ๘ - จิต, เจตสิก ♦ สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) <ul style="list-style-type: none"> ● หลักกรรม <ul style="list-style-type: none"> - นิยาม ๕ - กรรมนิยาม (กรรม ๑๒) - ธรรมนิยาม(ปฏิจาสมุปบาท) ● วิตก ๓ ● มิจฉาวณิชา ๕ ● นิวรณ์ ๕ ● อุปาทาน ๔ ♦ นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) <ul style="list-style-type: none"> ● ภาวนา ๔ ● วิมุตติ ๕ ● นิพพาน ♦ มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) <ul style="list-style-type: none"> ● พระสัทธรรม ๓ ● ปัญญาวิมุตติธรรม ๔ ● พละ ๕ ● อุบาสกธรรม ๕

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖		<ul style="list-style-type: none"> ● อปรีหานิยธรรม ๗ ● ปาปนิกรธรรม ๓ ● ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกธรรม ๔ ● โภคอาทิยะ ๕ ● อริยวัฑฒิ ๕ ● อธิปไตย ๓ ● สาราณียธรรม ๖ ● ทศพิธราชธรรม ๑๐ ● วิปัสสนาญาณ ๙ ● มงคล ๓๘ <ul style="list-style-type: none"> - สงเคราะห์บุตร - สงเคราะห์ภรรยา - สันโดษ - ถูกโลกธรรมจิตไม่หวั่นไหว - จิตไม่เศร้าโศก - จิตไม่มัวหมอง - จิตเกษม - ความเพียรเผากิเลส - ประพฤติพรหมจรรย์ - เห็นอริยสัจ - บรรลุนิพพาน <p>❖ พุทธศาสนสุภาษิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - จิตตํ หนนฺตํ สุขวทํ จิตที่ฝึกดีแล้วนำสุขมาให้ - นอจฺจาวจํ ปณฺชิตา ทสฺสยนฺติ บัณฑิตย่อมไม่แสดงอาการขึ้นๆ ลงๆ - นตฺถิ โลเก อนินฺทิตํ คนที่ไม่ถูกนินทา ไม่มีในโลก - โกธํ ฆตฺวา สุขํ เสติ ฆาความโกรธได้ยอมอยู่เป็นสุข - ปฏฺริฐปการี ฐูรวา อฏฺฐาตา วินฺทเต ธนํ คนขยันเอาการเอางาน กระทำเหมาะสม ย่อมหาทรัพย์ได้ - วายเมถว ปุริโส ยาว อตฺถสฺส นิปฺปทา เกิดเป็นคนควรจะพยายามจนกว่าจะประสบความสำเร็จ - สนฺตมฺมูสิ ปรมํ ธนํ ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง - อิดมทานํ ทุกฺขํ โลเก การเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖		<ul style="list-style-type: none"> - ราชา มุขี มนุสสานิ พระราชาเป็นประมุขของประชาชน - สติ โลกสมี ชาคโร สติเป็นเครื่องต้นในโลก - นตถิ สนติปรี สุขิ สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี - นิพพานัน ปรมิ สุขิ นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง
	๑๔. วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวกชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	<p>❖ พุทธสาวก พุทธสาวิก</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระอัสสชิ - พระกัศยปโคตมเถรี - พระนางมัลลิกา - หมอชีวก โกมารภัจ - พระอนุรุทธะ - พระองคุลิมาล - พระธัมมทินนาเถรี - จิตตคหบดี - พระอานนท - พระปฎาจาราเถรี - จูฬสุภทัตทา - สุมนมาลาการ <p>❖ ชาดก</p> <ul style="list-style-type: none"> - เวสสันดรชาดก - มโหสถชาดก - มหาชนกชาดก <p>❖ ขาวพุทธตัวอย่าง</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระนาคเสน – พระยามิลินท์ - สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี) - พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต - สุขีพิ ปุญญานุภาพ - สมเด็จพระนารายณ์มหาราช - พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) - พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) - ดร.เอ็มเบดการ์ - พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว - พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) - พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) - อนาคตาริก ธรรมपालะ
	๑๕. วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนา พระไตรปิฎก	❖ วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎก และคัมภีร์ของศาสนาอื่นๆ การสังคายนาและการเผยแผ่พระ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	และการเผยแผ่	ไตรปิฎก ❖ ความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก
	๑๖. เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม และกำหนดเป้าหมาย บทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์	❖ ตัวอย่างผลที่เกิดจากการทำความดี ความชั่ว ❖ โยนิโสมนสิการด้วยวิธีคิดแบบอริยสัจ ❖ หลักธรรมตามสาระการเรียนรู้ข้อ ๑๓
	๑๗. อธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขป	❖ ประวัติพระพุทธเจ้า มุฮัมมัด พระเยซู
	๑๘. ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข	❖ คุณค่าและความสำคัญของค่านิยมและจริยธรรม ❖ การจัดความขัดแย้งเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
	๑๙. เห็นคุณค่า เชื่อมั่น และมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิตและพัฒนาศาสตร์ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของพระพุทธศาสนา	❖ พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ๑๐ วิธี (เน้นวิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ แบบสามัญลักษณ์ แบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน และแบบวิภาษวาท) ๑) วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ๒) วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ ๓) วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ ๔) วิธีคิดแบบอริยสัจ ๕) วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ ๖) วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม ๗) วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ๘) วิธีคิดแบบอุปาย ปลูกเร้าคุณธรรม ๙) วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน ๑๐) วิธีคิดแบบวิภาษวาท
	๒๑. วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่นๆ และชักชวน ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกัน	❖ หลักธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข - หลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น สาราณียธรรม ๖ อธิปไตย ๓ มัชฌิมนิคาเยก ๕ อริยวัฑฒิ ๕ โภคอาทิยะ ๕ ❖ คริสต์ศาสนา ได้แก่ บัญญัติ ๑๐ ประการ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖		❖ ศาสนาอิสลาม ได้แก่ หลักจริยธรรม (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)
	๒๒. เสนอแนวทางการจัดกิจกรรม ความร่วมมือของทุกศาสนาในการ แก้ปัญหาและพัฒนาสังคม	❖ สภาพปัญหาในชุมชน และสังคม

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	๑. อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์	<p>❖ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ (วินัยมุขเล่ม ๑) เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุปสัมปทา อนุศาสน์ - พระวินัย - ลิกขาบท - ปาราชิก ๔ - สังฆาทิเสส ๑๓ อนียต ๒ - นิสสัคคียปาจิตติย์ ๓๐ - ปาจิตติย์ ๙๒ - ปาฏิเทศนียะ ๔ - เสขยวัตร ๗๕ - อธิกรณสมณะ ๗ - มาตรา - ศील ๑๐ (สามเณรสิกขา)
	๒. ตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์	<p>❖ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ (วินัยมุขเล่ม ๒) เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - กายบริหาร - บริหารบริโภค - นิสสัย - วัตร - คารวะ - จำพรรษา - อุโบสถ ปวารณา - อุปปลกิริยา - กาลิก ๔ - ภัณฑะต่างเจ้าของ - วินัยกรรม - ปกิณณกะ - เสขยวัตร
	๓. วิเคราะห์การบัญญัติพระวินัยบัญญัติ การออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม ความสำคัญและความจำเป็นในการออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์	<p>❖ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ (วินัยมุขเล่ม ๓) เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สังฆกรรม - สีม่า - สมมติเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์ - กฐิน - บรรพชา อุปสมบท - วิธีระงับวิวาทาธิกรณ์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖		<ul style="list-style-type: none"> - วิธีระงับอนุวาทาธิกรณ์ - วิธีระงับอาปตตาทิกรณ์ - กิจจาธิกรณ์เนื่องด้วยนิคหกรรม - สังฆเภทและสังฆสามัคคี - ปกิณณกะ - ประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง พระราชบัญญัติ คณะสงฆ์

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)

สาระ	ชั้น	ชื่อสาระ	รหัสสาระ	หน่วยกิต	จำนวนชั่วโมงต่อ...			ภาคเรียน
					สัปดาห์	ภาคเรียน	ปี	
พื้นฐาน	ม.๔	ธรรมวินัย	ส ๓๑๑๐๕	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๑
	ม.๔	ธรรมวินัย	ส ๓๑๑๐๗	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๒
	ม.๕	ธรรมวินัย	ส ๓๒๑๐๕	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๑
	ม.๕	ธรรมวินัย	ส ๓๒๑๐๗	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๒
	ม.๖	ธรรมวินัย	ส ๓๓๑๐๕	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๑
	ม.๖	ธรรมวินัย	ส ๓๓๑๐๗	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๒

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๓๑๑๐๕ สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาความสำคัญของสังคมชมพูทวีป และคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ การก่อตั้งพระพุทธศาสนา วิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวพุทธจริยา พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากลและมีข้อปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ อุปสัมปทา อนุศาสน์ พระวินัย ลิกขาบท ปาราชิก ๔ สังฆาติเสส ๑๓ และ อนียต ๒

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคำถามในชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าคติความเชื่อทางศาสนา ฝึกตน วิธีสอนและเผยแผ่พระพุทธศาสนา ธำรงรักษา ศาสนา ข้อปฏิบัติทางสายกลาง พัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องต้องในพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตามหลักพระวินัยบัญญัติ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัย และค่านิยมที่เหมาะสมสมสรูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๖ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑ ม.๔/๒ ม.๔/๓ ม.๔/๔ ม.๔/๕

มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๔/๑

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๓๑๑๐๗ สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษาความสำคัญของลักษณะประจำชีพในพระพุทธศาสนา พระรัตนตรัย ความหมายและคุณค่าของ พุทธะ ธรรมะ สังฆะ อริยสัจ ๔ ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) ชั้น ๕ นามรูป สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) หลักกรรม นิยาม ๕ กรรมนิยาม ธรรมนิยาม นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) ภาวนา ๔ มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) พระสัทธรรม ๓ พระสัทธรรม ๓ ปัญญาวิมุตติธรรม ๔ พละ ๕ อุบาสกธรรม ๕ อปริหานิยธรรม ๗ ปาปนิคธรรม ๓ พุทธศาสนสุภาษิต จิต ตั หนต์ สุขาวหิ จิตที่ฝึกดีแล้วนำสุสมาให้ นอจจาวจ ปรณจิตตา ทสสนนติ บัณจิตย้อมไม่แสดงอาการขึ้นๆ ลงๆ นตติ โลเก อนินทิโต คนที่ไม่ถูกนินทา ไม่มีในโลก โภธ ฆตวา สุขิ เสติ ฆ่าความโกรธได้ย่อมอยู่เป็นสุข หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ นิสสัคคียปาจิตติย ๓๐ ปาจิตติย ๙๒ ปาฏิเทสนียะ ๔ เสาขียวัต ๗๕ อธิกรณสมณะ ๗ มาตรา และศีล ๑๐ (สามเณรสิกขา)

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าของประจำชีพในพระพุทธศาสนา พระรัตนตรัย อริยสัจ ๔ พุทธศาสนสุภาษิต ปฏิบัติตามหลักพระวินัยบัญญัติ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัย และค่านิยมที่เหมาะสมสมสรูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๔ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๖ ม.๔/๑๓ ม.๔/๑๔

มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๔/๑

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๓๒๑๐๕ สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาความสำคัญของหลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ การคิดตามนัยแห่งพระพุทธศาสนา และการคิดแบบวิทยาศาสตร์ พระพุทธศาสนากับการพึ่งตนเอง พระพุทธศาสนากับศาสตร์แห่งการศึกษา พระพุทธศาสนากับความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา พระพุทธศาสนากับสันติภาพ พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจเพียงและการพัฒนาแบบยั่งยืน พุทธสาวก พระอัสสชิ หมอชีวกโกมารภัจ พระอนุรุทธะ พระองคุลิมาล พุทธสาวิกา พระกัสาโคตมีเถรี พระนางมัลลิกา ชาตก เวสสันดรชาตก ชาวพุทธตัวอย่าง พระนาคเสน-พระยามิลินท์ สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี) พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต สุชีพ ปุญญานุภาพ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ กายบริหาร บริหาร บริโภค นิสสัย วัตร คารวะ และการจำพรรษา

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักการพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ ฝึกฝนพัฒนาตนเอง พึ่งตนเอง ความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหา ความไม่ประมาท ประโยชน์และสันติภาพของสังคมโลก พระพุทธ

ศาสนา กับปรัชญาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติตามหลักพระวินัยบัญญัติ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัย และค่านิยมที่เหมาะสมสมณสาธูป

รหัสตัวชีวิต รวม ๗ ตัวชีวิต

มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๕/๗ ม.๕/๘ ม.๕/๙ ม.๕/๑๐ ม.๕/๑๑ ม.๕/๑๔

มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๕/๒

คำอธิบายรายละเอียดการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๓๒๑๐๗ สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการศึกษาที่สมบูรณ์ ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมือง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับสันติภาพ พระรัตนตรัย ความหมายและคุณค่าของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อริยสัจ ๔ ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) ขันธ์ ๕ โลกธรรม ๘ สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) วิตก ๓ มิจฉาฉนชา ๕ นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) วิมุตติ ๕ มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) ญาณภูมิ ๘ กัมมัฏฐาน ๔ ไภสัชย ๕ อริยวัฑฒิ ๕ อธิปไตย ๓ สาราณียธรรม ๖ ทศพิธราชธรรม ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๙ พุทธศาสนสุภาษิต ปฏิรูปการี ฐรวา อุฏฐาตา วินทเต ธนั คนขยันเอาการเอางาน กระทำเหมาะสม ย่อมหาทรัพย์ได้ วายเมถว ปุริโส ยาว อตถสส นิปปทา เกิดเป็นคนควรจะพยายามจนกว่าจะประสบความสำเร็จ สันตภูฏี ปรมิ ธนั ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง อธิทานั ทุกข์ โลก การเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก พุทธสาวก จิตตคหบดี พระอานนท์ จูฬสุภัททา สุมณมาลาการ พุทธสาวิกา พระธัมมทินนาเถรี พระปฐาจาราเถรี ชาตก มโหสถชาตก มหาชนกชาตก ชาวพุทธตัวอย่าง พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) ดร. เอ็มเบตการ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) อนาคติก ธรรมปาละ หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญของพระวินัยมูลบัญญัติ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ อุโบสถ ปวารณา อุปโลกิรียา กาลิก ๔ ภัณฑะต่างเจ้าของ วินัยกรรม ปกิณณกะ และเสขียวัตร

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนากับการศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติภาพ หลักธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ คำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา ข้อคิดและแบบอย่างของประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า ปฏิบัติตามหลักพระวินัยบัญญัติ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัย และค่านิยมที่เหมาะสมสมณสาธูป

รหัสตัวชีวิต รวม ๔ ตัวชีวิต

มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๕/๑๒ ม.๕/๑๓ ม.๕/๑๔

มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๕/๒

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๓๓๑๐๕ สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาความสำคัญของวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎก คัมภีร์ของศาสนาอื่น การสังคายนาและการเผยแผ่พระไตรปิฎก ความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก ตัวอย่างผลที่เกิดจากการทำความดี ความชั่ว โยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ หลักธรรมตามสาระการเรียนรู้ ประวัติพระพุทธรูปเจ้า มุฮัมมัด พระเยซู คุณค่าและความสำคัญของค่านิยมและจริยธรรม การจัดความขัดแย้งเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญของพระวินัยมุลลัญญัตติ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ สังฆกรรม สีม่า การสมมติเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์ กฐิน บรรพชา อุปสมบท วิธระงับวิวาทาธิกรณ์ วิธระงับอนุวาทาธิกรณ์ และวิธระงับอาปัตตาธิกรณ์ และประกาศ กฎระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าของการสังคายนา พระไตรปิฎก การเผยแผ่ การทำความดี การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ประวัติของศาสนา ค่านิยมจริยธรรม ปฏิบัติตามพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๕ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๑๕ ม.๖/๑๖ ม.๖/๑๗ ม.๖/๑๘

มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๖/๓

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้

รหัสสาระ ส ๓๓๑๐๗ สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษาความสำคัญของการพัฒนาเรียนรู้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ๑๐ วิธี (วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบแบบสามัญลักษณะ แบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน และแบบวิภาษวาท) หลักธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สาราณียธรรม ๖ อธิปไตย ๓ มิจฉาฉนชา ๕ อริยวัฑฒิ ๕ โภคอาทิยะ ๕ คริสต์ศาสนา บัญญัติ ๑๐ ประการ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง) ศาสนาอิสลาม หลักจริยธรรม (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง) สภาพปัญหาในชุมชนและสังคม หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ กิจจาธิกรณ์เนื่องด้วยนิคหกรรม สังฆเภทและสังฆสามัคคี ปกิณณกะ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าของความเชื่อมั่น มุ่งมั่นพัฒนาชีวิต พัฒนาจิต พัฒนาการเรียนรู้ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลักธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ความร่วมมือในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม ปฏิบัติตามพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๔ ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๑๙ ม.๖/๒๑ ม.๖/๒๒

มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๖/๓

แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายละเอียดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)
สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑ วิเคราะห์สังคมชมพูทวีปและ คติความเชื่อทางศาสนาสมัย ก่อนพระพุทธเจ้า	❖ ลักษณะของสังคมชมพู ทวีป เช่น - ด้านการเมืองการปกครอง - ด้านสังคม - ด้านลัทธิศาสนาลัทธิความ เชื่อ - ความสำคัญของพระพุทธ ศาสนา	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐาณา วิสัชชา - แบบพหุสูต	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๒ วิเคราะห์พระพุทธเจ้าใน ฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้ อย่างสูงสุดในการตรัสรู้ การ ก่อตั้ง วิธีการสอน และการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่ กำหนด	❖ พุทธประวัติ เช่น - การตรัสรู้ - การก่อตั้งพระพุทธศาสนา - วิธีการสอน และการเผย แผ่พระพุทธศาสนาตาม แนวพุทธจริยา	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐาณา วิสัชชา - แบบพหุสูต	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๔ วิเคราะห์ข้อปฏิบัติทางสาย กลางในพระพุทธศาสนา ตาม ที่กำหนด	❖ พระพุทธศาสนามีข้อ ปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง เช่น - หลักอริยมรรคมีองค์ ๘	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปฐาณา วิสัชชา - แบบพหุสูต	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - การตัดสินใจ - การแก้ปัญหา
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๕ วิเคราะห์การพัฒนาศรัทธาและ ปัญหาที่ถูกต้อง เช่น การพัฒนาศรัทธา การพัฒนาปัญญา	❖ การพัฒนาศรัทธาและ ปัญหาที่ถูกต้อง เช่น - การพัฒนาศรัทธา - การพัฒนาปัญญา	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพหุสูต	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๖ วิเคราะห์ลักษณะ ประชาธิปไตยในพระพุทธ ศาสนาตามที่กำหนด	❖ ลักษณะประชาธิปไตยใน พระพุทธศาสนา เช่น - พระพุทธเจ้ายกให้สงฆ์เป็น ใหญ่ในการปกครอง	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพหุสูต	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑๓ วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลักคำสอน	❖ พระรัตนตรัย - ความหมายของพระ รัตนตรัย	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบไตรสิกขา - แบบโยนิโสมนสิการ	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
ของพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - คุณค่าของพระพุทธ ❖ อริยสัจ ๔ - ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) : ชั้น ๕ - สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) : หลักกรรม - นิยาม ๕- - นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) : ภาวนา ๔ - มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) : พระสัทธรรม ๓ : ปัญญาวิมุตติธรรม ๔ : พละ ๕ : อุบาสกธรรม ๕ : มงคล ๓๘ ❖ พุทธศาสนสุภาษิต - จิตต์ หนดี สุขาวหิ จิตที่ฝึกดีแล้วนำสุขมาให้ - น อุจจาจํ ปณติตา ทสฺสยนฺติ บัณฑิตย่อมไม่แสดงอาการ ขึ้นๆ ลงๆ - นตฺถิ โลเก อนินฺทิตํ คนไม่ถูกนินทา ไม่มีในโลก - โกธํ ฆตฺวา สุขํ เสติ ฆ่าความโกรธได้ย่อมอยู่ เป็นสุข 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบไตรสิกขา - แบบโยนิโสมนสิการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ - คิดวิเคราะห์ วิจัย ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวกชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่ กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> ❖ พุทธสาวก พุทธสาวิกา - พระอัสสชิ - พระกัศยปโคตรมีเถรี - พระนางมัลลิกา - หมอชีวกโกมารภัจจ์ ❖ ชาดก - เวสสันดรชาดก ❖ ศาสนิกชนตัวอย่าง - พระนาคเสน-พระยามิลินท์ - สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขม จารี) - พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต - สุขีชีพ ปุณฺณานุภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปุจฉา วิสัชนา - แบบพหุสูตร 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๓ รู้ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ตัวชี้วัด (รายสาระพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๔/๑ อธิบาย หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของ พระวินัยบัญญัติ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ (วินัยมุขเล่ม ๑) - อุปสัมปทา อนุศาสน์ - พระวินัย - ลีกขาบท - ปาราชิก ๔ - สังฆาทิเสส ๑๓ อนินยต ๒ - นิสัคคียปาจิตติย์ ๓๐ - ปาจิตติย์ ๙๒ - ปาฏิเทศนียะ ๔ - เสขยวัตร ๗๕ - อธิกรณสมณะ ๗ - มาตรา - ศील ๑๐ (สามเณรสิกขา)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป) - แบบธรรมสากัจฉา (กระบวนการสนทนา) - แบบปจฺฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - กระบวนการกลุ่ม - กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด - กระบวนการคิด วิเคราะห์ (เพิ่มเติม)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มีวินัย - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ (เพิ่มเติม)

แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายละเอียดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)
สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๕/๗ วิเคราะห์หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ตามที่กำหนด	❖ หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ เช่น - ความสอดคล้องกัน - ความแตกต่าง - ความคิดตามนัยของพระพุทธศาสนาและการคิดแบบวิทยาศาสตร์	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบโยนิโสมนสิการ	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๕/๘ วิเคราะห์การฝึกฝนและพัฒนาตนเอง การพึ่งพาตนเอง และการมุ่งอิสรภาพในพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด	❖ ความสำคัญของพระพุทธศาสนา เช่น - เน้นการฝึกหัด อบรม และพึ่งพาตนเอง - ขั้นตอนการฝึกหัด อบรม และพึ่งพาตนเอง - พระพุทธศาสนามุ่งสู่อิสรภาพ	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพหุสูตร	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๙ วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหาตามที่กำหนด	❖ พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา เช่น - การศึกษาในพระธรรมของพระพุทธศาสนา - บุรพภาคของการศึกษา - กระบวนการศึกษา - พระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัย - วิธีแก้ปัญหตามแนวพระพุทธศาสนา	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบไตรสิกขา	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๑๐ วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในการฝึกฝนไม่ให้ประมาท มุ่งประโยชน์และสันติภาพของบุคคล สังคมและโลก ตามที่กำหนด	❖ ความสำคัญของพระพุทธศาสนา เช่น - พระพุทธศาสนาฝึกคนไม่ให้ประมาท - พระพุทธศาสนามุ่งประโยชน์สุขและสันติภาพแก่บุคคล สังคม และโลก	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบไตรสิกขา	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๑๑ วิเคราะห์พระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น	❖ พระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพหุสูตร	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดของพระพุทธศาสนาสอดคล้องกับแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง - หลักธรรมที่แฝงอยู่ในแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง 		<ul style="list-style-type: none"> - รักความเป็นไทย - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๕/๑๒ วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติภาพ ตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> ❖ พระพุทธศาสนากับการเมืองและสันติภาพ เช่น - อธิปไตย ๓ - ตัวอย่างการแก้ปัญหาและพัฒนาการเมืองด้วยพระพุทธศาสนา 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพุทธ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑๓ วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> ❖ พระรัตนตรัย - ความหมายของพระรัตนตรัย - คุณค่าของพระพุทธ ❖ อริยสัจ ๔ - ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) : ชั้น ๕ - สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) : หลักกรรม - นิยาม ๕- - นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) : ภาวนา ๔ - มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) : พระสัทธรรม ๓ : ปัญญาวิมุตติธรรม ๔ : พละ ๕ : อุบาสกธรรม ๕ : มงคล ๓๘ ❖ พุทธศาสนสุภาษิต - จิตตํ ทนตํ สุขาวหํ จิตที่ฝึกดีแล้วนำสุขมาให้ - น อจจาจํ ปณฺธิตา ทสฺสยนฺติ บัณฑิตย่อมไม่แสดงอาการขึ้นๆ ลงๆ - นตฺถิ โลเก อนินฺทิตํ คนไม่ถูกนินทา ไม่มีในโลก - โกธํ ฆตฺวา สุขํ เสติ ฆ่าความโกรธได้ย่อมอยู่เป็นสุข 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบไตรสิกขา - แบบโยนิโสมนสิการ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - ใฝ่เรียนรู้ - การสื่อสารมีประสิทธิภาพ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจาก	<ul style="list-style-type: none"> ❖ พุทธสาวก พุทธสาวิกา - พระอัสสชิ - พระกัศยปโคตรมีเถรี 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบปุจฉา วิสัชนา - แบบพุทธ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
ประวัติสาวกชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - พระนางมัลลิกา - หมอชีวกโกมารภัจจ์ ❖ ชาดก - เวสสันดรชาดก ❖ ศาสนิกชนตัวอย่าง - พระนาคเสน-พระยามิลินท์ - สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี) - พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต - สุขีพิ ปุณฺณานุภาพ 		<ul style="list-style-type: none"> - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๓ รู้ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๕/๒ ตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ (วินัยมุขเล่ม ๒) - กายบริหาร - บริหารบริโภค - นิสสัย - วัตร - คารวะ - จำพรรษา - อุโบสถ ปวารณา - อุปปถกิริยา - กาลิก ๔ - ภัณฑะต่างเจ้าของ - วินัยกรรม - ปกิณณกะ - เสขียวัตร 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป) - แบบธรรมสากัจฉา (กระบวนการสนทนา) - แบบปจฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - กระบวนการกลุ่ม - กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด - กระบวนการคิด วิเคราะห์ (เพิ่มเติม) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มีวินัย - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ - (เพิ่มเติม)

แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายละเอียดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)
สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑๕ วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนารูปพระไตรปิฎก และการเผยแผ่	❖ วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกและคัมภีร์ของศาสนาอื่นๆ การสังคายนารูปและการเผยแผ่พระไตรปิฎก ❖ ความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพุทธสูตร - แบบโยนิโสมนสิการ	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑๖ เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดีสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรมจริยธรรม และกำหนดเป้าหมายบทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์	❖ ตัวอย่างผลที่เกิดจากการทำความดีและความชั่ว - การคิดแบบโยนิโสมนสิการ - หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพุทธสูตร - แบบโยนิโสมนสิการ	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๕/๑๗ อธิบายประวัติศาสดาของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขป	❖ ศาสนาสำคัญของโลก - ประวัติพระเยซู - ประวัติพระนัมมอัมมัต - ประวัติคุรุนานัก - ประวัติศาสนพราหมณ์ - ฮินดู	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพุทธสูตร	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑๘ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข	❖ คุณค่าและความสำคัญของค่านิยมและจริยธรรม ❖ การขจัดความขัดแย้งเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพุทธสูตร - แบบโยนิโสมนสิการ	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คิดวิเคราะห์ วิจัย
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑๙ เห็นคุณค่า เชื่อมั่น และมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิต	❖ พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เช่น - วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพุทธสูตร - แบบโยนิโสมนสิการ	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
และพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธี คิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือ การพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ	- คิดแบบอยู่ในขณะปัจจุบัน		- คติวิเคราะห์ วิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๒๑ วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญใน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ของศาสนาอื่นๆ และชักชวน ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่น เห็นคุณค่าความสำคัญของ การทำความดีต่อกัน	❖ หลักธรรมในพระพุทธ ศาสนา เช่น - สาราณียธรรม ๖ - อธิปไตย ๓ - มิจฉาวณิชา ๕	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพหุสูตร	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คติวิเคราะห์ วิจารณ์
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๒๒ เสนอแนวทางการจัดกิจกรรม ความร่วมมือของทุกศาสนา ในการแก้ปัญหาและพัฒนา สังคม	❖ แนวทางการสัมมนาพระ พุทธศาสนา เช่น - คิดเป็น ทำเป็น - คิดชอบ ทำชอบ	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพหุสูตร	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คติวิเคราะห์ วิจารณ์

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา (ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม)

มาตรฐาน ส ๑.๓ รู้ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ตัวชี้วัด (รายละเอียดพื้นฐาน)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	ความรู้ (K)	ทักษะ/กระบวนการ (P)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๖/๓ วิเคราะห์การบัญญัติพระวินัย บัญญัติ การออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถร สมาคม ความสำคัญและ ความจำเป็นในการออกพระ ราชบัญญัติคณะสงฆ์	❖ ปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ (วินัยมุขเล่ม ๓) - สังฆกรรม - สีมา - สมมติเจ้าหน้าที่ทำการ สงฆ์ - กลุณ - บรรพชา อุปสมบท - วิธีระงับวิวาทาภิกรณ์ - วิธีระงับอนุวาทาภิกรณ์ - วิธีระงับอาปัตตาภิกรณ์ - กิจจาภิกรณ์เนื่องด้วยนิคห กรรม - สังฆเภทและสังฆสามัคคี - ปกิณณกะ ❖ ประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง และพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธี - แบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิด วิเคราะห์ และสรุป) - แบบธรรมสากัจฉา (กระบวนการ การสนทนา) - แบบปจฉา วิสัชนา (กระบวนการถาม-ตอบ) - กระบวนการกลุ่ม - กระบวนการสร้างความคิด รวบยอด - กระบวนการคิด วิเคราะห์ (เพิ่มเติม)	❖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มีวินัย - มุ่งมั่นในการทำงาน - ใฝ่เรียนรู้ - คติวิเคราะห์ วิจารณ์ - (เพิ่มเติม)

หน่วยการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ๙ หน่วยการเรียนรู้ ๙ ตัวชี้วัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

ลำดับที่	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	ส ๑.๑ ม.๔/๑	สังคมชมพูทวีป
๒	ส ๑.๑ ม.๔/๒ ม.๔/๓	ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา
๓	ส ๑.๑ ม.๔/๔ ม.๔/๕	ข้อปฏิบัติทางสายกลาง
๔	ส ๑.๑ ม.๕/๖	ประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา
๕	ส ๑.๑ ม.๔/๑๓	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
๖	ส ๑.๑ ม.๔/๑๔	พุทธสาวก พุทธสาวิกา
๗	ส ๑.๑ ม.๔/๑๕	ชาดกนารุ
๘	ส ๑.๑ ม.๔/๑๕	ชาวพุทธตัวอย่าง
๙	ส ๑.๓ ม.๔/๑	พระวินัยบัญญัติ
รวม ๙ หน่วยการเรียนรู้ ๙ ตัวชี้วัด		

หน่วยการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ๑๐ หน่วยการเรียนรู้ ๙ ตัวชี้วัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ลำดับที่	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	ส ๑.๑ ม.๕/๗	พระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์
๒	ส ๑.๑ ม.๕/๘	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเอง
๓	ส ๑.๑ ม.๕/๙ ม.๕/๑๐	พระพุทธศาสนา คือ ศาสตร์แห่งการศึกษา
๔	ส ๑.๑ ม.๕/๑๑	พระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๕	ส ๑.๑ ม.๕/๑๒	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ
๖	ส ๑.๑ ม.๕/๑๓	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
๗	ส ๑.๑ ม.๕/๑๔	พุทธสาวก พุทธสาวิกา
๘	ส ๑.๑ ม.๕/๑๕	ชาดกนารุ
๙	ส ๑.๑ ม.๕/๑๕	ชาวพุทธตัวอย่าง
๑๐	ส ๑.๓ ม.๕/๒	พระวินัยบัญญัติ
รวม ๑๐ หน่วยการเรียนรู้ ๙ ตัวชี้วัด		

หน่วยการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ๘ หน่วยการเรียนรู้ ๘ ตัวชี้วัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ลำดับที่	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	ส ๑.๑ ม.๖/๑๕	พระไตรปิฎก
๒	ส ๑.๑ ม.๖/๑๖	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
๓	ส ๑.๑ ม.๖/๑๗	ประวัติศาสตร์ของศาสนา
๔	ส ๑.๑ ม.๖/๑๘	คุณค่าและความสำคัญของค่านิยมและจริยธรรม
๕	ส ๑.๑ ม.๖/๑๙	การพัฒนาวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
๖	ส ๑.๑ ม.๖/๒๑	หลักทำความดีของศาสนา
๗	ส ๑.๑ ม.๖/๒๒	สัมมนาพระพุทธศาสนา
๘	ส ๑.๓ ม.๖/๓	พระราชบัญญัติคณะสงฆ์
รวม ๘ หน่วยการเรียนรู้ ๘ ตัวชี้วัด		

โครงสร้างสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๖) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๘๐ ชั่วโมง ๒.๐ หน่วยกิต
(ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ภาคเรียนที่ ๑

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	สังคมชมพูทวีป	ส ๑.๑ ม.๔/๑	สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า	๔	๒๐
๒	ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	ส ๑.๑ ม.๔/๒	พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตน การก่อตั้ง วิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๖	๑๐
		ส ๑.๑ ม.๔/๓	พุทธประวัติด้านการบริหาร การธำรงรักษาศาสนา	๖	๑๐
๓	ข้อปฏิบัติทางสายกลาง	ส ๑.๑ ม.๔/๔	ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา	๔	๑๐
		ส ๑.๑ ม.๔/๕	การพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา	๔	๑๐
๔	พระวินัยบัญญัติ	ส ๑.๓ ม.๔/๑	ปฐมเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัย การอุปสมบท อนุศาสน์ พระวินัย ลิกขาบท ปาราชิก ๔ สังฆาติเสส ๑๓ และอนียต ๒	๑๖	๔๐
รวมภาคเรียนที่ ๑				๔๐	๑๐๐

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	ประวัติปิตุไยในพระ พุทธศาสนา	ส ๑.๑ ม.๕/๖	ลักษณะประวัติปิตุไยในพระ พุทธศาสนา	๔	๑๐
๒	หลักธรรมทางพระพุทธ ศาสนา	ส ๑.๑ ม.๔/๑๓	หลักธรรมและหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนา	๖	๒๐
๓	พุทธสาวก พุทธสาวิกา	ส ๑.๑ ๔/๑๔	ข้อคิด แบบอย่างและการดำเนิน ชีวิตของประวัติพุทธสาวก พุทธ สาวิกา	๔	๑๐
๔	ชาดกนารัฐ	ส ๑.๑ ม.๔/๑๔	ข้อคิด แบบอย่างและการดำเนิน ชีวิตของประวัติบุคคลตัวอย่าง ในชาดก	๔	๑๐
๕	ชาวพุทธตัวอย่าง	ส ๑.๑ ม.๔/๑๔	ข้อคิด แบบอย่างและการดำเนิน ชีวิตของประวัติชาวพุทธตัว อย่างในเรื่องเล่า	๔	๑๐
๖	พระวินัยบัญญัติ	ส ๑.๓ ม.๔/๑	ปฐมเหตุแห่งการบัญญัติพระ วินัย นิสสัคคียปาจิตติย ๓๐ ปาจิตติย ๙๒ ปาฏิเทสนียะ ๔ เสขยวัตร ๗๕ อธิกรณสมณะ ๗ มาตรา และศีล ๑๐ (สามเณร สิกขา)	๑๘	๔๐
รวมภาคเรียนที่ ๒				๔๐	๑๐๐

โครงสร้างสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๖) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๘๐ ชั่วโมง ๒.๐ หน่วยกิต
(ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ภาคเรียนที่ ๑

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	พระพุทธศาสนากับหลัก วิทยาศาสตร์	ส ๑.๑ ม.๕/๗	วิเคราะห์หลักการพระพุทธ ศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ การคิดตามนัยแห่งพระพุทธ ศาสนาแบบวิทยาศาสตร์	๔	๑๐
๒	พระพุทธศาสนากับการ พัฒนาตนเอง	ส ๑.๑ ม.๕/๘	วิเคราะห์การฝึกฝนและพัฒนา ตนเอง การพึ่งตนเองและการมุ่ง อิสรภาพในพระพุทธศาสนา	๔	๑๐
๓	พระพุทธศาสนา คือ ศาสตร์แห่งการศึกษา	ส ๑.๑ ม.๕/๙	วิเคราะห์พระพุทธศาสนาที่เป็น ศาสตร์แห่งการศึกษา เน้นความ สัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการ แก้ปัญหา	๔	๑๐
		ส ๑.๑ ม.๕/๑๐	วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในการ ฝึกตนไม่ให้ประมาทมุ่ง ประโยชน์และสันติภาพบุคคล สังคมและโลก	๔	๑๐
๔	พระพุทธศาสนากับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอ เพียง	ส ๑.๑ ม.๕/๑๑	วิเคราะห์พระพุทธศาสนากับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาประเทศแบบ ยั่งยืน	๔	๑๐
๕	พุทธสาวก พุทธสาวิกา	ส ๑.๑ ม.๕/๑๔	วิเคราะห์ข้อคิด แบบอย่าง การ ดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก และเรื่องเล่า	๔	๒๐
๖	พระวินัยบัญญัติ	ส ๑.๓ ม.๕/๒	ศึกษาพระวินัยบัญญัติ กาย บริหาร บริหาร บริโภค นิสสัย วัตร คาวระ การจำพรรษา	๑๖	๓๐
รวมภาคเรียนที่ ๑				๔๐	๑๐๐

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	พระพุทธศาสนากับสันติ ภาพ	ส ๑.๑ ม.๕/๑๒	วิเคราะห์ความสำคัญของพระ พุทธศาสนาเกี่ยวกับการศึกษา การเมือง และสันติภาพ	๔	๑๐
๒	หลักธรรมทางพระพุทธ ศาสนา	ส ๑.๑ ม.๕/๑๓	วิเคราะห์หลักธรรมและหลักคำ สอนของพระพุทธศาสนา	๔	๒๐
๓	พุทธสาวก พุทธสาวิกา	ส ๑.๑ ม.๕/๑๔	ข้อคิด แบบอย่างและการดำเนิน ชีวิตของประวัติพุทธสาวก พุทธ สาวิกา	๔	๑๐
๔	ชาดกน่ารู้	ส ๑.๑ ม.๕/๑๔	ข้อคิด แบบอย่างและการดำเนิน ชีวิตของประวัติบุคคลตัวอย่าง ในชาดก	๔	๑๐
๕	ชาวพุทธตัวอย่าง	ส ๑.๑ ม.๕/๑๔	ข้อคิด แบบอย่างและการดำเนิน ชีวิตของประวัติชาวพุทธตัว อย่างในเรื่องเล่า	๔	๑๐
๖	พระวินัยบัญญัติ	ส ๑.๓ ม.๕/๒	ศึกษาพระวินัยบัญญัติ อุโบสถ ปวารณา อุปปถกิริยา กาลิก ๔ ภิกษุต่างเจ้าของ วินัยกรรม ปณิณณะ และเสขิยวัตร	๒๐	๔๐
รวมภาคเรียนที่ ๒				๔๐	๑๐๐

โครงสร้างสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๖) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๘๐ ชั่วโมง ๒.๐ หน่วยกิต
(ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๑

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	พระไตรปิฎก	ส ๑.๑ ม.๖/๑๕	วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญ ของการสังคายนา พระไตรปิฎก และการเผยแผ่	๘	๓๐
๒	หลักธรรมทางพระพุทธ ศาสนา	ส ๑.๑ ม.๖/๑๖	ผลของการทำความดี ความชั่ว การปฏิบัติตนตามหลักธรรม จริยธรรม การดำเนินชีวิตเพื่อ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	๔	๑๐
๓	ประวัติศาสตร์ของ ศาสนา	ส ๑.๑ ม.๖/๑๗	ประวัติศาสตร์ของศาสนา	๔	๑๐
๔	คุณค่าและความสำคัญ ของค่านิยมและจริย ธรรม	ส ๑.๑ ม.๖/๑๘	คุณค่าและความสำคัญของค่า นิยม จริยธรรม ความเชื่อและ พฤติกรรมที่แตกต่างกัน การอยู่ ร่วมกันในสังคม	๔	๑๐
๕	พระราชบัญญัติคณะ สงฆ์	ส ๑.๓ ม.๖/๓	วิเคราะห์พระวินัยบัญญัติ สังฆ กรรม สีมา การสมมติเจ้าหน้าที่ ทำการสงฆ์ กฐิน บรรพชา อุปสมบท วิธีระงับวิวาทาธิกรณ์ วิธีระงับอนุวาทาธิกรณ์ และวิธี ระงับอาบัติตาทิกรณ์ และ ประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหา เถรสมาคม และพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์	๒๐	๔๐
รวมภาคเรียนที่ ๑				๔๐	๑๐๐

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	การพัฒนาวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ	ส ๑.๑ ม.๖/๑๙	การพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนา จิต และพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธี แบบโยนิโสมนสิการ	๘	๒๐
๒	หลักทำความดีของ ศาสนา	ส ๑.๑ ม.๖/๒๑	วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญในการ อยู่ร่วมกัน ชักชวน ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความ สำคัญของการทำความดีต่อกัน	๘	๒๐
๓	สัมมนาพระพุทธศาสนา	ส ๑.๑ ม.๖/๒๒	แนวทางการจัดกิจกรรม ความ ร่วมมือของศาสนาในการแก้ ปัญหาและพัฒนาสังคม	๔	๒๐
๔	พระราชบัญญัติคณะ สงฆ์	ส ๑.๓ ม.๖/๓	วิเคราะห์พระวินัยบัญญัติ กิจจาธิกรณเนื่องด้วยนิคหกรรม สังฆเภทและสังฆสามัคคี ปภิกขณกะ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง และพระราช บัญญัติคณะสงฆ์	๒๐	๔๐
รวมภาคเรียนที่ ๒				๔๐	๑๐๐

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม. ๔/๑ วิเคราะห์สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาสังคมชมพูทวีป และศาสนคติ ความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า ด้านการเมืองการปกครอง วรรณะ๔ มูลเหตุการณืเกิดวรรณะ ความเชื่อในเรื่องการล้างบาป ทรศนะเกี่ยวกับโลก และชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะสังคมชมพูทวีป - อธิบายด้านการเมืองการปกครองในชมพูทวีป - ศึกษาพระพุทธศาสนามีทฤษฎีที่เป็นสากล - ศึกษาพระพุทธศาสนาเน้นการพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้อง - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “สังคมชมพูทวีป” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “ดินแดนชมพูทวีป” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับลักษณะสังคมชมพูทวีป การปกครอง และคติความเชื่อ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “สังคมชมพูทวีป” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญของสังคมชมพูทวีป ศาสนคติความเชื่อ การเมืองการปกครอง ทรศนะเกี่ยวกับโลก ชีวิต 	สังคมชมพูทวีป

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๒ วิเคราะห์ พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดในการตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่กำหนด

ม.๔/๓ วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหาร และการธำรงรักษาศาสนาตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่ขั้นตอนที่ ๑ – ๔ การก่อตั้งและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะสังคัมขมพูทวีป - อธิบายการเผยแผ่และการก่อตั้งพระพุทธศาสนา - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “พุทธประวัติ” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบปจฺฉา – วิสัชนา ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งคำถามเรื่องการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าโดยใช้วิธีการถามตอบตามหลักวิธีการสอนของพระพุทธเจ้า ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ครูสุ่มถามความคิดเห็นของนักเรียน ๕ – ๕ รูป ในเรื่องเกี่ยวกับการตรัสรู้ แนวคิด การวิเคราะห์หาข้อสรุปลำดับการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าด้านแนวคิด คุณธรรม และการนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต 	ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๒ วิเคราะห์ พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดในการตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่กำหนด

ม.๔/๓ วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหาร และการดำรงรักษาศาสนาตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพุทธประวัติด้านการบริหารและ ดำรงรักษาพระพุทธศาสนา ความเป็น มนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดของพระ พุทธเจ้า	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายแนวทางการบริหารและ ดำรงรักษาพระพุทธศาสนา - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “พุทธประวัติ” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบปฐจา - วิสัชชา ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติด้านการบริหารและ ดำรงรักษาพระพุทธศาสนา - ครูตั้งประเด็นคำถามด้านการบริหารของพระพุทธเจ้าว่า เป็นไปในลักษณะใด ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ครูสุ่มถามนักเรียน ๓ – ๕ รูป เกี่ยวกับการบริหารและ ดำรงรักษาพระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้า ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการ บริหารและดำรงรักษาพระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้า และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) ประวัติและ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๒ วิเคราะห์ พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดในการตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่ กำหนด

ม.๔/๓ วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหาร และการธำรงรักษาศาสนาตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาวิธีการสอนของพระพุทธเจ้า หลักคำสอน เทคนิควิธีการต่างๆ การ เผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวพุทธ จริยา	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายหลักการสอนของพระ พุทธเจ้า - อธิบายวิธีการสอนของพระพุทธ เจ้า - อธิบายเทคนิควิธีการสอนของ พระพุทธเจ้า - พุทธจริยา ๓ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ใบงานวิธีการสอน ของพระพุทธเจ้า” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบธรรมสากัจฉา ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักคำสอน เทคนิควิธีการสอนของพระพุทธเจ้า ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายประเด็นปัญหาในเรื่อง เหตุใดพระพุทธเจ้าจึงประสบความสำเร็จอย่างสูงในการ สอนมนุษย์/การเผยแผ่ธรรม ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญ วิเคราะห์ ประเด็น หลักการ ข้อคิด ที่ได้และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวัน 	(ต่อ) ประวัติและ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๔ วิเคราะห์ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด

ม.๔/๕ วิเคราะห์การพัฒนาศรัทธา และปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพระพุทธศาสนาในกรณีที่มี ทฤษฎีอันเป็นหลักสากล ยึดหลักแนว ทางสายกลาง เน้นการพัฒนาศรัทธา และปัญญาที่ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายพระพุทธศาสนามีทฤษฎีที่เป็นสากล - อธิบายพระพุทธศาสนาเน้นการพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้อง - อธิบายไตรสิกขา - ใ้ความรู้ ใ้งาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ความสำคัญของพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเ็นนำเรื่อง “พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาสาทุก - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในกรณีมีทฤษฎีอันเป็นหลักสากล การเน้นศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้อง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “ความสำคัญของพระพุทธศาสนา” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญในทฤษฎีของพระพุทธศาสนาอันเป็นหลักสากล การเน้นศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้อง 	ข้อปฏิบัติทาง สายกลาง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๖ วิเคราะห์ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา เช่น พระพุทธเจ้า ประทานความเป็นใหญ่แก่สงฆ์ พระพุทธเจ้าเองก็ทรงเคารพสงฆ์ พระสงฆ์โดยภาพรวมมีความสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่นใดทั้งหมด เป็นต้น	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะของการปกครองแบบประชาธิปไตย จุดเด่น จุดด้อย - อธิบายลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “วิเคราะห์ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับลักษณะการปกครองของพระพุทธเจ้า/ประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “วิเคราะห์ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะการปกครองสงฆ์ของพระพุทธเจ้า ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา 	ประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑๓ วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักสอนของพระพุทธศาสนา
 สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา คือ พระรัตนตรัย ความหมาย ความสำคัญ คุณของพระพุทธ หลักอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ชั้น ๕ หลักกรรม กาวนา ๔ พระสัทธรรม ๓ ปัญญาวิมุตติธรรม ๔ มงคล สามารถนำหลักธรรมดังกล่าวไปปฏิบัติและเผยแผ่แก่พุทธศาสนิกชนได้อย่างแพร่หลาย	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของพระรัตนตรัย - อธิบายคุณค่าของพระพุทธ - อธิบายความหมายของหลักธรรมอริยสัจ ๔ - ศึกษาและอธิบายองค์ประกอบของหลักอริยสัจ ๔ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ภาพข่าวปัญหาในสังคมไทย” - ใบงาน เรื่อง “อริยสัจ ๔” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา /ศึกษาเอกสารประกอบรายวิชา - ครูตั้งประเด็นปัญหาในสังคมไทยปัจจุบันอันเนื่องมาจากการขาดหลักธรรมใดบ้างในพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “ภาพข่าวปัญหาในสังคมไทย” เน้นการวิเคราะห์คิดหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาภาพข่าวสภาพปัญหาในสังคมไทยที่เกิดขึ้น ร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุและแนวทางป้องกัน แก้ไขตามความเหมาะสม 	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑๓ วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักสอนของพระพุทธศาสนา

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพุทธศาสนสุภาษิตในทางพระพุทธศาสนา ข้อคิด แนวการปฏิบัติหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ในพุทธศาสนสุภาษิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของพุทธศาสนสุภาษิต - อธิบายข้อคิด แนวการปฏิบัติที่ได้จากพุทธศาสนสุภาษิต - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “พุทธศาสนสุภาษิต” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบปจณา – วิชชชา ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตในทางพระพุทธศาสนา - ครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตในเอกสารประกอบรายวิชา โดยอาศัยหลักวิธีการสอนของพระพุทธเจ้า ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “พุทธศาสนสุภาษิต” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูป เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต ข้อคิดคติธรรมที่ได้ ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต ข้อคิด คติธรรมที่ได้จากการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาประวัติของพระอัสสชิ พระกัศยป โคตม พระนางมัลลิกาหม่อชีวกโกมารภัจจ์ แนวคิด เจตคติและคุณธรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะสังคัมขมพูทวีป - ศึกษาและอธิบายประวัติของพุทธสาวกที่กำหนด - ศึกษาและอธิบายประวัติของพุทธสาวิกากำหนด - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับบุคคลผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า - ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักสาวกองค์ใดบ้าง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาประวัติพระสาวก สาวิกากำหนดที่ได้รับมอบหมายในห้องสมุด - ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ รูป ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ข้อคิด เจตคติ คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาตามกำหนด 	พุทธสาวก พุทธสาวิกา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาประวัติของพระอานนท์ พระป ฎาจาราเถรี นางจุฬสวัฑทา นายสุมน มาลาการ แนวคิด เจตคติและคุณ ธรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการ ดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะสังคัมขมพูทวีป - ศึกษาและอธิบายประวัติของ พุทธสาวกที่กำหนด - ศึกษาและอธิบายประวัติของ พุทธสาวิกากำหนด - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับบุคคลผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า - ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักสาวกองค์ใดบ้าง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาประวัติพระสาวก สาวิกาตามที่ได้รับ มอบหมายในห้องสมุด - ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ รูป ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ข้อคิด เจตคติ คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา ตามที่กำหนด 	(ต่อ) พุทธสาวก พุทธสาวิกา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาชาดกในทางพระพุทธศาสนา เรื่อง พระเวสสันดรชาดก แนวคิด คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาพระเวสสันดรชาดก	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาและอธิบายพระเวสสันดรชาดก - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “พระเวสสันดรชาดก” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับชาดกในทางพระพุทธศาสนา - ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักชาดกเรื่องใดบ้าง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาชาดกเรื่องพระเวสสันดรชาดกในเอกสารประกอบรายวิชา - ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ รูป ออกมานำเสนอแนวคิดที่ได้จากพระเวสสันดรชาดก ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ข้อคิด เจตคติ คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาพระเวสสันดรชาดก 	ชาดกน่ารู้

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาชาดกในทางพระพุทธศาสนา เรื่อง มหาชนกชาดก แนวคิด คุณธรรมที่ได้จากการศึกษามหาชนกชาดก	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาและอธิบายมหาชนกชาดก - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “มหาชนกชาดก” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับชาดกในทางพระพุทธศาสนา - ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักชาดกเรื่องใดบ้าง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาชาดกเรื่องมหาชนกชาดกในเอกสารประกอบรายวิชา - ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ รูป ออกมานำเสนอแนวคิดที่ได้จากมหาชนกชาดก ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ข้อคิด เจตคติ คุณธรรมที่ได้จากการศึกษามหาชนกชาดก 	(ต่อ) ชาดก

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาประวัติของชาวพุทธตัวอย่าง คือ พระนาคเสน-พระยามิลินท์ สมเด็จพระวันรัต หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต สุชีพ ปุญญานุภาพ แนวคิด เจตคติ และคุณธรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะสังคมชมพูทวีป - ศึกษาและอธิบายประวัติของชาวพุทธตัวอย่างที่กำหนด - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ชาวพุทธตัวอย่าง” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับศาสนิกผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า - ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักชาวพุทธท่านใดบ้าง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาประวัติชาวพุทธตัวอย่างตามที่ได้รับมอบหมายในห้องสมุด - ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ รูป ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ข้อคิด เจตคติ คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาประวัติชาวพุทธตัวอย่างตามที่กำหนด 	ชาวพุทธ ตัวอย่าง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาหน้าที่ชาวพุทธ ด้านการเข้าใจในกิจของสงฆ์ คุณสมบัติของทายก และปฏิบัติทา การเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรชาวพุทธ ค่ายคุณธรรม และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาการ แสดงตนเป็นพุทธมามกะ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายหน้าที่ชาวพุทธ - คุณสมบัติของทายกและปฏิบัติทา - การเข้าร่วมกิจกรรมองค์กรชาวพุทธ ค่ายคุณธรรม และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง “คุณสมบัติของทายกและปฏิบัติทา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “คุณสมบัติของทายกและปฏิบัติทา” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธ 	(ต่อ) ชาวพุทธ ตัวอย่าง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษามารยาทชาวพุทธ การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุด้วยเมตตา การปฏิสันถารต่อพระภิกษุในโอกาสต่างๆ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายมารยาทชาวพุทธ การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุด้วยความเมตตา - อธิบายการปฏิสันถารต่อพระภิกษุในโอกาสต่างๆ - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง “มารยาทชาวพุทธ” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “มารยาทชาวพุทธ” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ 	(ต่อ) ชาวพุทธ ตัวอย่าง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๔/๑ วิเคราะห์หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
<p>ศึกษาปฐมเหตุพระวินัยบัญญัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุปสัมปทา - อนุสาสน์ - พระวินัย - สิกขาบท - ปาราชิก ๔ - สังฆาทิเสส ๑๓ - อนียต ๒ - นิสสัคคียปาจิตติย ๓๐ - ปาจิตติย ๙๒ - ปาฏิเทสนียะ ๔ - เสดิยวัตร ๗๕ - อธิกรณสมณะ ๗ - มาตรา - ศील ๑๐ (สามเณรสิกขา) 	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายปฐมเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัย - โครงสร้าง หลักการ เจตนารมณ์ และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ - หลักพระวินัย เรื่อง การอุปสัมปทา อนุสาสน์ พระวินัย สิกขาบท ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓ อนียต ๒ นิสสัคคีย ปาจิตติย ๓๐ ปาจิตติย ๙๒ ปาฏิเทสนียะ ๔ เสดิยวัตร ๗๕ อธิกรณสมณะ ๗ มาตรา และศีล ๑๐ - แบบเรียนวินัยมุข ๑ - ปัญหาวินัยสอบธรรมสนามหลวง - ใบความรู้และใบงาน 	<p>วิธีวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน - ผลงาน “ปฐมเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัย” - ผลงาน “หลักพระวินัยเบื้องต้น” - ผลงาน “ปัญหาวินัย” <p>เครื่องมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน - แบบประเมินผลงาน <p>เกณฑ์ประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน - เกณฑ์ประเมินผลงาน 	<p>❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์)</p> <p>ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฐมเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัย - หลักพระวินัยเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับพระภิกษุ สามเณร - หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ <p>ขั้นฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน “ปฐมเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัย” - ใบงาน “ปัญหาวินัยสอบธรรมสนามหลวง” <p>ขั้นประยุกต์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครู นักเรียน สรุปสาระสำคัญปฐมเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัยของพระพุทธเจ้า หลักพระวินัยที่พระพุทธเจ้าบัญญัติ - การปฏิบัติตามพระวินัยเบื้องต้นของพระภิกษุ สามเณร - การนำหลักพระวินัยไปใช้ในการดำรงเพศสมณะ 	พระวินัยบัญญัติ

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๗. วิเคราะห์หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ ตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาหลักการของพระพุทธศาสนา กับหลักวิทยาศาสตร์ ด้านความสอดคล้องกัน และด้านความแตกต่าง การคิดตามนัยแห่งพระพุทธศาสนาและการคิดแบบวิทยาศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายหลักการของพระพุทธศาสนา - อธิบายหลักการของวิทยาศาสตร์ - วิเคราะห์ความสอดคล้องและความแตกต่าง - การคิดตามนัยแห่งพระพุทธศาสนาและการคิดแบบวิทยาศาสตร์ - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “เปรียบเทียบหลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับหลักการของพระพุทธศาสนา/หลักวิทยาศาสตร์ ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “เปรียบเทียบหลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์” ความสอดคล้อง ความแตกต่าง ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ 	พระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๘ วิเคราะห์การฝึกฝนและพัฒนาตนเอง การพึ่งตนเองและการมุ่งอิสรภาพในพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพระพุทธศาสนากรณีเน้นการฝึกหัด อบรม และพึ่งพาตนเอง ลำดับขั้นตอนของการฝึกหัด อบรม และการพึ่งพาตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายพระพุทธศาสนาเน้นการฝึกหัด อบรม และการพึ่งพาตนเอง - อธิบายลำดับขั้นตอนของการฝึกหัด อบรม และการพึ่งพาตนเอง - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ความสำคัญของพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพหุสูตร ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนากับการฝึกหัด อบรม และพึ่งพาตนเอง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “ความสำคัญของพระพุทธศาสนา” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนากับการฝึกหัด อบรม และพึ่งพาตนเอง การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเอง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๙ วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหาตามที่กำหนด
ม.๕/๑๐ วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในการฝึกตนไม่ให้ประมาทมุ่งประโยชน์และสันติภาพบุคคลสังคมและโลกตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา ความหมายของการศึกษา ในพระคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา บุรพภาคของการศึกษา กระบวนการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของการศึกษาในพระคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา - อธิบายบุรพภาคของการศึกษา - อธิบาย วิเคราะห์กระบวนการศึกษา - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน ใบงาน เรื่อง “พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่อง “ความสำคัญของพระพุทธศาสนา” - ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา บุรพภาคของการศึกษา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา บุรพภาคของการศึกษา 	พระพุทธศาสนา คือศาสตร์แห่งการศึกษา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๙ วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหาตามที่กำหนด
ม.๕/๑๐ วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในการฝึกตนไม่ให้ประมาทมุ่งประโยชน์และสันติภาพบุคคลสังคมและโลกตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา กรณีพระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัย วิธีการแก้ปัญหาตามแนวพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายพระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา - อธิบายวิธีการแก้ปัญหาตามแนวพระพุทธศาสนา - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “พระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนากรณีเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัย /วิธีการแก้ปัญหา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “พระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหาตามแนวพระพุทธศาสนา 	(ต่อ) พระพุทธศาสนา คือศาสตร์แห่ง การศึกษา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๙ วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหาตามที่กำหนด
ม.๕/๑๐ วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในการฝึกตนไม่ให้ประมาทมุ่งประโยชน์และสันติภาพบุคคลสังคมและโลกตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพระพุทธศาสนาฝึกคนไม่ให้ ประมาท มุ่งประโยชน์สุขและสันติ ภาพแก่บุคคล สังคม และโลก	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายพระพุทธศาสนาฝึกคนไม่ให้ประมาท มุ่งประโยชน์สุขและสันติภาพแก่บุคคล สังคม และโลก - ใบงาน/แบบทดสอบ 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน/แบบทดสอบ การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ความสำคัญของพระพุทธศาสนา” - แบบทดสอบ เรื่อง “ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน/แบบทดสอบ เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน/แบบทดสอบ 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาฝึกคนไม่ให้ประมาท/มุ่งประโยชน์สุข สันติภาพแก่บุคคล สังคม และโลก ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “ความสำคัญของพระพุทธศาสนา” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบ - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาฝึกคนไม่ให้ประมาท/มุ่งประโยชน์สุข สันติภาพแก่บุคคล สังคม และโลก 	(ต่อ) พระพุทธศาสนา คือศาสตร์แห่ง การศึกษา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๑๑ วิเคราะห์พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนตามที่กำหนด

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
<ul style="list-style-type: none"> - พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - พระพุทธศาสนากับการพัฒนาอย่างยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - ใบความรู้และใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน - ผลงาน “หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน - แบบประเมินผลงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	<p>❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบปฐกฐา – วิสัชชา (กระบวนการถาม-ตอบ)</p> <p>ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและการพัฒนาที่ยั่งยืน <p>ขั้นฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” - นำเสนอหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง <p>ขั้นประยุกต์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครู นักเรียนสรุปสาระสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	พระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๑๒ วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติภาพ ตามที่กำหนด

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพระพุทธศาสนากับการเมืองและสันติภาพ ตัวอย่างการแก้ปัญหาและพัฒนาการเมืองด้วยพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษา อธิบายความหมายของการเมือง สันติภาพ อธิบายพระพุทธศาสนากับการเมืองและสันติภาพ วิเคราะห์ตัวอย่างการแก้ปัญหาและการพัฒนาการเมืองด้วยพระพุทธศาสนา ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> ใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> ใบงานเรื่อง “พระพุทธศาสนากับการเมืองและสันติภาพ” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบธรรมสาธกัจฉา ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> ครูตั้งประเด็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาต่างๆ ที่นักเรียนได้ประสบในชีวิตประจำวัน ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “พระพุทธศาสนากับการเมืองและสันติภาพ” นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายประเด็นปัญหาที่ตกลงร่วมกันหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญ ประเด็นปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไข การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๑๓ วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา
 สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา คือ พระรัตนตรัย ความหมาย ความสำคัญ คุณของพระธรรม หลักอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค โลกธรรม ๘ กรรม ๑๒ วิมุตติ ๕ อปนิยธรรม ๗ ปาปณิกกรรม ๓ โภคอาทิยะ ๕ อริยวัฑฒิ ๕ มงคล ๓๘ สามารถนำหลักธรรมดังกล่าวไปปฏิบัติและเผยแผ่แก่พุทธศาสนิกชนได้อย่างแพร่หลาย	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของพระรัตนตรัย - อธิบายคุณค่าของพระพุทธ - อธิบายความหมายของหลักธรรมอริยสัจ ๔ - ศึกษาและอธิบายองค์ประกอบของหลักอริยสัจ ๔ - แบบทดสอบ 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจแบบทดสอบ การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบ เรื่อง “หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินแบบทดสอบ เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินแบบทดสอบ 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา / ศึกษาเอกสารประกอบรายวิชา - ครูตั้งประเด็นปัญหาในสังคมไทยปัจจุบันอันเนื่องมาจากการขาดหลักธรรมใดบ้างในพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “ภาพข่าวปัญหาในสังคมไทย” เน้นการวิเคราะห์คิดหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาภาพข่าวสภาพปัญหาในสังคมไทยที่เกิดขึ้น ร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุและแนวทางป้องกัน แก้ไขตามความเหมาะสม 	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๑๓ วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพุทธศาสนสุภาษิตในทางพระพุทธศาสนา ข้อคิด แนวการปฏิบัติหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ในพุทธศาสนสุภาษิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของพุทธศาสนสุภาษิต - อธิบายข้อคิด แนวการปฏิบัติที่ได้จากพุทธศาสนสุภาษิต - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “พุทธศาสนสุภาษิต” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบปฐกษา – วิสัชชา ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตในทางพระพุทธศาสนา - ครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตในเอกสารประกอบรายวิชา โดยอาศัยหลักวิธีการสอนของพระพุทธเจ้า ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูป เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต ข้อคิดคติธรรมที่ได้ ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต ข้อคิด คติธรรมที่ได้จากการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน 	(ต่อ) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาประวัติของอนุพุทธเถระ พระองคฺลิมาเถระ พระธัมมทินนาเถรี จิตตคหบดี แนวคิด เจตคติและคุณธรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะสังคัมขมพูทวีป - ศึกษาและอธิบายประวัติของพุทธสาวกที่กำหนด - ศึกษาและอธิบายประวัติของพุทธสาวิกากำหนด - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับบุคคลผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า - ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักสาวกองค์ใดบ้าง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาประวัติพระสาวก สาวิกากำหนดที่ได้รับมอบหมายในห้องสมุด - ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ รูป ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ข้อคิด เจตคติ คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกากำหนด 	พุทธสาวก พุทธสาวิกา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด
สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาชาดกในทางพระพุทธศาสนา เรื่อง พระมโหสถชาดก แนวคิด คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาพระมโหสถชาดก	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาและอธิบายพระเวสสันดรชาดก - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “มโหสถชาดก” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับชาดกในทางพระพุทธศาสนา - ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักชาดกเรื่องใดบ้าง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาชาดกเรื่องมโหสถชาดกในเอกสารประกอบรายวิชา - ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ รูป ออกมานำเสนอแนวคิดที่ได้จากพระเวสสันดรชาดก ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ข้อคิด เจตคติ คุณธรรมที่ได้จากการศึกษามโหสถชาดก 	ชาดกน่ารู้

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาประวัติของชาวพุทธตัวอย่าง คือ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระธรรมโกษาจารย์ พระธรรมโกศาจารย์ ดร.เอ็มเบดการ์ แนวคิด เจตคติและคุณธรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะสังคมชมพูทวีป - ศึกษาและอธิบายประวัติของชาวพุทธตัวอย่างที่กำหนด - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ชาวพุทธตัวอย่าง” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับศาสนิกท่านสำคัญในทางพระพุทธศาสนา - ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักชาวพุทธตัวอย่างท่านใดบ้าง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาประวัติชาวพุทธตัวอย่างตามที่ได้รับมอบหมายในห้องสมุด - ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ รูป ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ข้อคิด เจตคติ คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาประวัติชาวพุทธตัวอย่างตามที่กำหนด 	ชาวพุทธ ตัวอย่าง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาประวัติของชาวพุทธตัวอย่าง คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระโพธิญาณเถระ พระธรรมปิฎก ท่านอนาคาริกธรรมปาละ ด้านแนวคิด เจตคติ และคุณธรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะสังคมชมพูทวีป - ศึกษาและอธิบายประวัติของชาวพุทธตัวอย่างที่กำหนด - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ชาวพุทธตัวอย่าง” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับศาสนิกผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า - ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักชาวพุทธท่านใดบ้าง ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาประวัติชาวพุทธตัวอย่างตามที่ได้รับมอบหมายในห้องสมุด - ครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ รูป ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ข้อคิด เจตคติ คุณธรรมที่ได้จากการศึกษาประวัติชาวพุทธตัวอย่างตามที่กำหนด 	(ต่อ) ชาวพุทธ ตัวอย่าง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๕/๒ ตระหนักในการปฏิบัติตนตามพระวินัย และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
<p>ศึกษาพระวินัยบัญญัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กายบริหาร - บริหาร บริโภค - นิสสัย - วัตร - คาวระ - จำพรรษา - อุโบสถ ปวารณา - อุปปลกิริยา - กาลิก ๔ - ภัณฑะต่างเจ้าของ - วินัยกรรม - ปกิณณะ - เสนิยวัตร 	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายมูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัยบัญญัติ - โครงสร้าง หลักการ เจตนารมณ์ และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ - หลักบัญญัติ คือ การบริหาร บริหาร บริโภค นิสสัย วัตร คาวระ จำพรรษา อุโบสถ ปวารณา อุปปลกิริยา กาลิก ๔ ภัณฑะต่างเจ้าของ วินัยกรรม ปกิณณะ เสนิยวัตร - แบบเรียนวินัยมุข ๒ - ปัญหาวินัยสอบธรรมสนามหลวง - ใบความรู้และใบงาน 	<p>วิธีวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน - ผลงาน “พระวินัยบัญญัติ” - ผลงาน “ปัญหาวินัย” <p>เครื่องมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน - แบบประเมินผลงาน <p>เกณฑ์ประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน - เกณฑ์ประเมินผลงาน 	<p>❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์)</p> <p>ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัยบัญญัติ - หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ <p>ขั้นฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน “มูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัยบัญญัติ” - ใบงาน “ปัญหาวินัยสอบธรรมสนามหลวง” <p>ขั้นประยุกต์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครู นักเรียน สรุปสาระสำคัญมูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัยบัญญัติ - การปฏิบัติตามพระวินัยมูลบัญญัติของพระภิกษุ สามเณร ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติขึ้น - การนำหลักพระวินัยบัญญัติไปใช้ในการดำรงเพศสมณะ 	พระวินัยบัญญัติ

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๕ วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎกและการเผยแผ่
สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา โพธิปักขิยธรรม วาสนา - บาร์มี และพระไตรปิฎก การสังคายนาและการเผยแผ่พระไตรปิฎก เรื่องน่ารู้จากพระไตรปิฎก	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา - อธิบายหลักการศึกษาพระไตรปิฎก - อธิบาย วิเคราะห์เรื่องน่ารู้จากพระไตรปิฎก - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานที่ ๑ เรื่อง “คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา” - ใบงานที่ ๒ เรื่อง “พระไตรปิฎกศึกษา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาและพระไตรปิฎก ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา” / เรื่อง “พระไตรปิฎกศึกษา” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าความสำคัญ เรื่องน่ารู้จากพระไตรปิฎก 	พระไตรปิฎก

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๕ วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎกและการเผยแผ่
สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา สัมมันตะ – มิจฉัตตะ ฌานสมาบัติ ผลสมาบัติ นิโรธสมาบัติ และพระไตรปิฎก การสังคายนาและการเผยแผ่พระไตรปิฎก เรื่องน่ารู้จากพระไตรปิฎก	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา - อธิบายหลักการศึกษาพระไตรปิฎก - อธิบาย วิเคราะห์เรื่องน่ารู้จากพระไตรปิฎก - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานที่ ๑ เรื่อง “คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา” - ใบงานที่ ๒ เรื่อง “พระไตรปิฎกศึกษา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาและพระไตรปิฎก ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา” / เรื่อง “พระไตรปิฎกศึกษา” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าความสำคัญ เรื่องน่ารู้จากพระไตรปิฎก 	(ต่อ) พระไตรปิฎก

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๕ วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎกและการเผยแผ่
 สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา ภพ – ภูมิ และพระไตรปิฎก การ ศึกษาพระไตรปิฎก เรื่องนำรู้จากพระ ไตรปิฎก	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา - อธิบายหลักการศึกษาพระไตรปิฎก - อธิบาย วิเคราะห์เรื่องนำรู้จากพระไตรปิฎก - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “เรื่องนำรู้จากพระไตรปิฎก” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาและพระไตรปิฎก ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “เรื่องนำรู้จากพระไตรปิฎก” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าความสำคัญ เรื่องนำรู้จากพระไตรปิฎก 	(ต่อ) พระไตรปิฎก

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๖ เชื่อมมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรมจริยธรรมและกำหนดเป้าหมายบทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา คือ พระรัตนตรัย ความหมาย ความสำคัญ คุณของพระสงฆ์ หลักอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ชั้น ๕ นิยาม ๕ ปฏิจจสมุปบาท นิวรณ์ ๕ นิพพาน อธิปไตย ๓ สารณียธรรม ๖ ศัพทราชาธรรม ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๙ มงคล ๓๘ สามารถนำหลักธรรมดังกล่าวไปปฏิบัติและเผยแผ่แก่พุทธศาสนิกชนได้อย่างแพร่หลาย	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของพระรัตนตรัย - อธิบายคุณค่าของพระพุทธ - อธิบายความหมายของหลักธรรมอริยสัจ ๔ - ศึกษาและอธิบายองค์ประกอบของหลักอริยสัจ ๔ - แบบทดสอบ 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจแบบทดสอบ การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบ เรื่อง “หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินแบบทดสอบ เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินแบบทดสอบ 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา / ศึกษาเอกสารประกอบรายวิชา - ครูตั้งประเด็นปัญหาในสังคมไทยปัจจุบันอันเนื่องมาจากการขาดหลักธรรมใดบ้างในพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนแบบทดสอบ เรื่อง “หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา” เน้นการวิเคราะห์คิดหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญ คุณค่า ความสำคัญที่ได้จากการศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การแก้ปัญหาตามหลักพุทธธรรม 	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๖ เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมี เหตุผลถูกต้องตามหลักธรรมจริยธรรมและกำหนดเป้าหมายบทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและอยู่ร่วมกันเป็นชาติ อย่างสมานฉันท์

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพุทธศาสนสุภาษิตในทางพระพุทธศาสนา ข้อคิด แนวการปฏิบัติหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ในพุทธศาสนสุภาษิต	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายความหมายของพุทธศาสนสุภาษิต - อธิบายข้อคิด แนวการปฏิบัติที่ได้จากพุทธศาสนสุภาษิต - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “พุทธศาสนสุภาษิต” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบปฐจา – วิสัชชา ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตในทางพระพุทธศาสนา - ครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตในเอกสารประกอบรายวิชา โดยอาศัยหลักวิธีการสอนของพระพุทธเจ้า ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูป เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต ข้อคิดคติธรรมที่ได้ ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต ข้อคิด คติธรรมที่ได้จากการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๗ อธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขป
 สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ประวัติพระพุทธเจ้า - ประวัตินิคมมัต - ประวัติพระเยซู - รูปภาพประกอบประวัติศาสตร์ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน เรื่อง “ประวัติศาสตร์ของศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบปฐมา – วิสัชชา ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของศาสนา - ครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของศาสนา - หลักธรรมของศาสนาแต่ละศาสนา ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนนำเสนอประวัติศาสดาของแต่ละศาสนา - หลักธรรมของศาสนาแต่ละศาสนา ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับประวัติศาสดาของศาสนา ข้อคิด คติธรรมจากการศึกษาประวัติศาสดาของศาสนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	ประวัติศาสตร์ ของศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๘ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมจริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาหน้าที่ชาวพุทธ ด้านการ บรรพชาและอุปสมบท ประโยชน์ของ การบรรพชาอุปสมบท การบวชเป็น แม่ชี ธรรมจารีณี หรือเนกขัมมณารี การศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การ ปลูกฝังจิตสำนึกและมีส่วนร่วมใน สังคมพุทธ การปฏิบัติตนตามหลักทศ ๖ เบื้องล่างในทศ ๖ การเข้าค่ายคุณ ธรรม การเข้าร่วมพิธีกรรมทางพระ พุทธศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธ มามกะ	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาการบรรพชา อุปสมบท ประโยชน์ของการบรรพชา อุปสมบท - การบวชเป็นแม่ชี ธรรมจารีณี หรือเนกขัมมณารี - การปฏิบัติตนตามหลักทศ ๖ - พุทธ ค่ายคุณธรรม และพิธีกรรม ทางพระพุทธศาสนา การแสดง ตนเป็นพุทธมามกะ - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง “บทบาทชาว พุทธที่ดีในสังคม” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “บทบาทชาวพุทธที่ดีในสังคม” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ หน้าที่ชาวพุทธ 	คุณค่าและความ สำคัญของของ ค่านิยมและจริย ธรรม

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๘ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมจริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาการแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย ปุชนียสถาน ปุชนียวัตถุ และปุชนียบุคคล การปฏิสังขารตามหลักปฏิสังขาร ๒	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายการแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย ปุชนียสถาน ปุชนียวัตถุ และปุชนียบุคคล - อธิบายการปฏิสังขารต่อพระภิกษุ - แบบทดสอบ 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจแบบทดสอบ การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบ เรื่อง “หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินแบบทดสอบ เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินแบบทดสอบ 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่และมารยาทชาวพุทธ 	(ต่อ) คุณค่าและความสำคัญของของค่านิยมและจริยธรรม

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๘ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมจริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมที่เกี่ยวเนื่องในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา หลักธรรมที่เกี่ยว เนื่องในวันธรรมสวนะและเทศกาล สำคัญ พิธีกรรมและงานพิธี บทสวด มนต์ของนักเรียน พิธีบรรพชา อุปสมบท	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายวันสำคัญทาง - พระพุทธศาสนา วันมาฆบูชา - วิสาขบูชา วันอัฐมิบูชา และ - วันอาสาฬหบูชา - อธิบายหลักธรรมที่เกี่ยวเนื่องใน - วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - อธิบายหลักธรรมที่เกี่ยวเนื่องใน - วันธรรมสวนะและเทศกาล - สำคัญ - พิธีบรรพชา อุปสมบท - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง “พิธีบรรพชา - อุปสมบท” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับหลักธรรมวันสำคัญในทางพระ - พุทธศาสนา /ศึกษาเอกสารประกอบรายวิชา - ครูตั้งประเด็นปัญหาหลักธรรมที่เกี่ยวเนื่องด้วยวันสำคัญ - ทางพระพุทธศาสนา วันธรรมสวนะ เทศกาลสำคัญ ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “พิธีบรรพชาอุปสมบท” เน้น - การวิเคราะห์ความหมาย ลำดับขั้นตอน และประโยชน์ - ของการบรรพชาอุปสมบท ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาหลัก - ธรรมที่เกี่ยวเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วัน - ธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญ ร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุ - และแนวทางป้องกัน แก้ไขตามความเหมาะสม 	(ต่อ) คุณค่าและความ สำคัญของของ ค่านิยมและจริย ธรรม

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๘ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมจริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาหน้าที่และบทบาทของพระภิกษุ หน้าที่และบทบาทของอุบาสก อุบาสิกที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน การปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา ของพุทธบริษัทในสังคมไทย การเข้าค่าย ปฏิบัติตนตามหลักทศ ๖ การเข้าค่าย พุทธธรรม การแสดงตนเป็นพุทธมาม กะ	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาหน้าที่และบทบาทของพระภิกษุ - ศึกษาหน้าที่และบทบาทของอุบาสก อุบาสิกา - อธิบายการปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา - การปฏิบัติตนตามหลักทศ ๖ - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง “บทบาทหน้าที่ของพระภิกษุ” - ใบงาน ที่ ๒ เรื่อง “บทบาทหน้าที่ของอุบาสก อุบาสิกา” - ใบงาน ที่ ๓ เรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักทศ ๖” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “บทบาทชาวพุทธที่ดีในสังคม” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธ 	(ต่อ) คุณค่าและความสำคัญของของค่านิยมและจริยธรรม

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๘ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมจริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลก การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลก - อธิบายการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์ - แบบทดสอบ 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจแบบทดสอบ การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบ เรื่อง “หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินแบบทดสอบ เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินแบบทดสอบ 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่และมารยาทชาวพุทธ 	(ต่อ) คุณค่าและความสำคัญของของค่านิยมและจริยธรรม

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๘ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมจริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา หลักธรรมที่เกี่ยวข้อง เนื่องในวันธรรมสวนะและเทศกาล สำคัญ กุศลพิธี บุญพิธีและทานพิธี คุณค่าและประโยชน์ของศาสนพิธี	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายวันสำคัญทาง - พระพุทธศาสนา วันมาฆบูชา - วิสาขบูชา วันอัฐมิบูชา และ - วันอาสาฬหบูชา - อธิบายหลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องใน - วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - อธิบายหลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องใน - วันธรรมสวนะและเทศกาล - สำคัญ - ใบความรู้ ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน ที่ ๑ เรื่อง “วันสำคัญ - ทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับหลักธรรมวันสำคัญในทางพระ - พุทธศาสนา /ศึกษาเอกสารประกอบบรรยายวิชา - ครูตั้งประเด็นปัญหาหลักธรรมที่เกี่ยวข้องด้วยวันสำคัญ - ทางพระพุทธศาสนา วันธรรมสวนะ เทศกาลสำคัญ ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “วันสำคัญทางพระพุทธ - ศาสนา” เน้นการวิเคราะห์ความหมาย คุณค่าความ - สำคัญ และประโยชน์ของการศึกษาวันสำคัญฯ ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาหลัก - ธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วัน - ธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญ ร่วมกันอภิปรายคุณค่า - ความสำคัญ ประโยชน์ตลอดถึงการนำหลักธรรมไป - ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) คุณค่าและความ สำคัญของของ ค่านิยมและจริย ธรรม

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๙ เห็นคุณค่า เชื่อมมั่น และมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิตและพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาการบริหารจิต วิธีการบริหารจัดการ ประโยชน์ของการบริหารจัดการ การบริหารจัดการตามหลักสติปัฏฐานและการเจริญปัญญาแบบโยนิโสมนสิการโดยวิธีการคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ การคิดแบบวิภาษวาท สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายความหมายของการบริหารจัดการ และการเจริญปัญญา - อธิบายประโยชน์ของการบริหารจัดการ - อธิบายการเจริญปัญญาแบบโยนิโสมนสิการ - อธิบายวิธีการคิดแบบรู้เท่าทัน/เป็นอยู่ในขณะ - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานที่ ๑ เรื่อง “การบริหารจิต” - ใบงานที่ ๒ เรื่อง “การบริหารจิตตามหลักสติปัฏฐานการพัฒนาชีวิตและสังคม” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการ/การเจริญปัญญา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “การบริหารจิตตามหลักสติปัฏฐานการพัฒนาชีวิตและสังคม” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ของการบริหารจัดการ/การเจริญปัญญา 	การพัฒนาวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๙ เห็นคุณค่า เชื้อม้น และมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิตและพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาการบริหารจิต วิธีการบริหารจิต ประโยชน์ของการบริหารจิตในชีวิตประจำวัน การบริหารจิตตามหลักสติปัฏฐาน และการเจริญปัญญาแบบโยนิโสมนสิการโดยวิธีการคิด๑๐ แบบตลอดทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายความหมายของการบริหารจิต และการเจริญปัญญา - อธิบายประโยชน์ของการบริหารจิต - อธิบายการเจริญปัญญาแบบโยนิโสมนสิการ - ใบงาน 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานที่ ๑ เรื่อง “การบริหารจิตตามหลักสติปัฏฐาน ๔” - ใบงานที่ ๒ เรื่อง “ประโยชน์ของการบริหารจิตและการเจริญปัญญา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ ขั้นสืบค้น – เชื้อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจิต/การเจริญปัญญา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง “การบริหารจิตตามหลักสติปัฏฐาน ๔” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน - ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง “ประโยชน์ของการบริหารจิตและการเจริญปัญญา” ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ของการบริหารจิต/การเจริญปัญญา 	การพัฒนาวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๑๙ เห็นคุณค่า เชื่อมั่น และมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิตและพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาความหมาย ลำดับขั้นตอนของการบริหารจัดการ ประโยชน์ของการบริหารจัดการ การบริหารจัดการตามหลักสติปัญญาและการเจริญปัญญาแบบโยนิโสมนสิการโดยวิธีการคิดแบบรู้เท่าทัน การคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายความหมายของการบริหารจัดการ และการเจริญปัญญา - อธิบายประโยชน์ของการบริหารจัดการ - อธิบายการเจริญปัญญาแบบโยนิโสมนสิการ - อธิบายวิธีการคิดแบบรู้เท่าทัน/เป็นอยู่ในขณะ - แบบทดสอบเรื่อง “การบริหารจิตและการเจริญปัญญา” 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบ การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบเรื่อง “การบริหารจิตและการเจริญปัญญา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินแบบทดสอบ เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินแบบทดสอบ 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพหุสุต ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา) <ul style="list-style-type: none"> - ครูเกริ่นนำเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการ/การเจริญปัญญา ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ) <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนทำใบงาน “การบริหารจิตและการเจริญปัญญา” - ครูสุ่มนักเรียน ๓ – ๕ รูปนำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน ขั้นประยุกต์ (การประเมิน) <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันตรวจใบงาน - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ของการบริหารจัดการ/การเจริญปัญญา 	การพัฒนาวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๒๒ เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมความร่วมมือของทุกศาสนาในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาที่ขาด พุทธธรรม พระพุทธศาสนากับการ พัฒนาแบบยั่งยืน ตัวอย่างการแก้ ปัญหาและพัฒนาการแบบยั่งยืน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตจริง	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายผลกระทบจากการพัฒนาที่ขาดพุทธธรรม - อธิบายพระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาแบบยั่งยืน - วิเคราะห์ตัวอย่างการแก้ปัญหาและการพัฒนาแบบยั่งยืน - งานสัมมนาในชั้นเรียน/รายงานกลุ่ม 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - รายงานกลุ่ม การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - รายงานกลุ่ม เกี่ยวกับการสัมมนาพระพุทธศาสนา เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินรายงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินรายงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับผลกระทบจากการพัฒนาที่ขาดพุทธธรรม - ครูตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนา ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำงานกลุ่มและนำเสนอรายงานเกี่ยวกับการสัมมนาพระพุทธศาสนาตามแต่จะตั้งประเด็น ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาที่ขาดพุทธธรรม การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนา 	สัมมนาพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยุ่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๒๒ เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมความร่วมมือของทุกศาสนาในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
ศึกษาพระพุทธศาสนากับการศึกษาที่สมบูรณ์ ความหมายของการศึกษา และแนวทางการสัมมนาพระพุทธศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา อธิบายความหมายของการศึกษา - อธิบายพระพุทธศาสนากับการศึกษาที่สมบูรณ์ - อธิบายความหมาย ขั้นตอน และแนวทางการสัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อแก้ปัญหาและการพัฒนา - ใบงานเรื่อง “การสัมมนาทางพระพุทธศาสนา” 	วิธีวัด <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน การตรวจผลงาน <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “การสัมมนาทางพระพุทธศาสนา” เครื่องมือ <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน เกณฑ์ประเมิน <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบธรรมสาส์กัจฉา ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาต่างๆ ที่นักเรียนได้ประสบในชีวิตประจำวัน ขั้นฝึก <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายประเด็นปัญหาที่ตกลงร่วมกันหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ขั้นประยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงสาระสำคัญ ประเด็นปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไข การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 	(ต่อ) สัมมนาพระพุทธศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๒๑ วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่นๆ และชักชวน ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกัน

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่นๆ - การชักชวนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายหลักธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข - หัวข้อหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น สาราณียธรรม ๖ อธิปไตย ๓ มัชฌิมาทักขณ ๕ อริยวัฑฒ ๕ โภคอาทิยะ ๕ - หัวข้อหลักธรรมคริสต์ศาสนา ได้แก่ บัญญัติ ๑๐ ประการ - หัวข้อหลักธรรมศาสนาอิสลาม ได้แก่ หลักจริยธรรม - ใบความรู้ ใบงาน 	<p>วิธีวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน <p>การตรวจผลงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงานเรื่อง “หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน” - ใบงานเรื่อง “กิจกรรมทำความดี” <p>เครื่องมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน <p>เกณฑ์ประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน 	<p>❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ</p> <p>ขั้นสืบค้น – ขั้นเชื่อมโยง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งประเด็นเรื่องเกี่ยวกับหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน - ครูตั้งประเด็นปัญหาหลักธรรมของศาสนาอื่น <p>ขั้นฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน” - ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง “กิจกรรมทำความดีตามหลักธรรมของศาสนาอื่นๆ” <p>ขั้นประยุกต์</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน และหลักธรรมของศาสนาอื่น 	หลักทำความดี ของศาสนา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๓ วิเคราะห์พระวินัยบัญญัติ การออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม ความสำคัญและความจำเป็นในการบัญญัติพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
<p>ศึกษาพระวินัยบัญญัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สังฆกรรม - สีมา - สมมติเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์ - กฐิน - บรรพชา อุปสมบท - วิธีระงับวิวาทาธิกรณ์ - วิธีระงับอนุวาทาธิกรณ์ - วิธีระงับอาปตดาธิกรณ์ - กิจจาธิกรณ์เนื่องด้วยนิคหกรรม - สังฆาทและสังฆสามัคคี - ปกิณณกะ - ประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายมูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัย - โครงสร้าง หลักการ เจตนารมณ์ และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ - หลักบัญญัติ คือ สังฆกรรม สีมา สมมติเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์ กฐิน บรรพชา อุปสมบท วิธีระงับวิวาทาธิกรณ์ วิธีระงับอนุวาทาธิกรณ์ วิธีระงับอาปตดาธิกรณ์ กิจจาธิกรณ์เนื่องด้วยนิคหกรรม สังฆาทและสังฆสามัคคี ปกิณณกะ - แบบเรียนวินัยมุข ๒ - ปัญหาวินัยสอบธรรมสนามหลวง - ใบความรู้และใบงาน 	<p>วิธีวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน - ผลงาน “พระวินัยบัญญัติ” - ผลงาน “ปัญหาวินัย” - ผลงาน “หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของ ประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์” <p>เครื่องมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน - แบบประเมินผลงาน <p>เกณฑ์ประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน - เกณฑ์ประเมินผลงาน 	<p>❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพุทธ (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์)</p> <p>ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัยบัญญัติ - หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติ <p>ขั้นฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน “มูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัยบัญญัติ” - ใบงาน “ปัญหาวินัยสอบธรรมสนามหลวง” <p>ขั้นประยุกต์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครู นักเรียน สรุปสาระสำคัญมูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัยบัญญัติ - การปฏิบัติตามพระวินัยบัญญัติของพระภิกษุ สามเณรที่พระพุทธเจ้าบัญญัติขึ้น - การนำหลักพระวินัยบัญญัติไปใช้ในการดำรงเพศสมณะ 	พระวินัยบัญญัติ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๖/๓ วิเคราะห์พระวินัยบัญญัติ การออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม ความสำคัญและความจำเป็นในการบัญญัติพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

สาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย/ เวลา
<p>ศึกษาการออก ประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศ - กฎ - ระเบียบ - คำสั่งมหาเถรสมาคม - พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สาระสำคัญของประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ - อธิบายการออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ - ตัวอย่าง ประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ - แผนผัง โครงสร้าง หลักการ เจตนารมณ์ ของประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ - ใบความรู้และใบงาน 	<p>วิธีวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน - ผลงาน “หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของ ประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์” <p>เครื่องมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินใบงาน - แบบประเมินผลงาน <p>เกณฑ์ประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ประเมินพฤติกรรม - เกณฑ์ประเมินใบงาน - เกณฑ์ประเมินผลงาน 	<p>❖ กระบวนการสอนพุทธวิธีแบบพหุสูตร (กระบวนการฟัง, การเขียน, การถาม, การคิดวิเคราะห์)</p> <p>ขั้นสืบค้น – เชื่อมโยง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ - หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง ของประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ <p>ขั้นฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน “หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์” <p>ขั้นประยุกต์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครู นักเรียน สรุปสาระสำคัญการออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และการปฏิบัติตาม 	<p>(ต่อ)</p> <p>พระวินัยบัญญัติ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์</p>

การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

[illegible]

ประเด็นการประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (๙ ตัวชี้วัด)	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔	ระดับ ๓	ระดับ ๒	ระดับ ๑
วิเคราะห์หลักธรรม ในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักสอนของพระพุทธศาสนา	อริยสัจ ๔ หรือหลักสอนของพระพุทธศาสนาได้ถูกต้องและครบถ้วน	อริยสัจ ๔ หรือหลักสอนของพระพุทธศาสนาได้ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์	อริยสัจ ๔ หรือหลักสอนของพระพุทธศาสนาได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	อริยสัจ ๔ หรือหลักสอนของพระพุทธศาสนาได้น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๔/๑๔ วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาตกเรื่องเล่า ตามที่กำหนด	นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาตกเรื่องเล่า ตามที่กำหนดได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาตกเรื่องเล่า ตามที่กำหนดได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาตกเรื่องเล่า ตามที่กำหนดได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาตกเรื่องเล่า ตามที่กำหนดได้น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๔/๑ วิเคราะห์ หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติและประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์	นักเรียนวิเคราะห์หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติและประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติและประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติและประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของพระวินัยบัญญัติและประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้น้อยและไม่ครบถ้วน

ประเด็นการประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ (๙ ตัวชี้วัด)	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔	ระดับ ๓	ระดับ ๒	ระดับ ๑
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๕/๑๒ วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับการศึกษาที่สมบูรณ์การเมืองและ สันติภาพตามที่กำหนด	นักเรียนวิเคราะห์ ความสำคัญของพระ พุทธศาสนาเกี่ยวกับ การศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติ ภาพตามที่กำหนดได้ ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ ความสำคัญของพระ พุทธศาสนาเกี่ยวกับ การศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติ ภาพตามที่กำหนดได้ ถูกต้องแต่ไม่ ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ ความสำคัญของพระ พุทธศาสนาเกี่ยวกับ การศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติ ภาพตามที่กำหนดได้ บางส่วนและไม่ ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ ความสำคัญของพระ พุทธศาสนาเกี่ยวกับ การศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติ ภาพตามที่กำหนดได้ น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๕/๑๓ วิเคราะห์หลักธรรม ในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักสอนของพระพุทธศาสนา	นักเรียนวิเคราะห์ หลักธรรม ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลัก สอนของพระพุทธ ศาสนาได้ถูกต้อง และครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ หลักธรรม ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลัก สอนของพระพุทธ ศาสนาได้ถูกต้องแต่ ไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ หลักธรรม ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลัก สอนของพระพุทธ ศาสนาได้บางส่วน และไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ หลักธรรม ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลัก สอนของพระพุทธ ศาสนาได้น้อยและ ไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๕/๑๔ วิเคราะห์ ข้อคิด และ แบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่กำหนด	นักเรียนวิเคราะห์ข้อ คิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่ กำหนดได้ถูกต้อง และครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ข้อ คิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่ กำหนดได้ถูกต้องแต่ ไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ข้อ คิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่ กำหนดได้บางส่วน และไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์ข้อ คิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ตามที่ กำหนดได้น้อยและ ไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๕/๒ ตระหนักในการปฏิบัติตนตามพระวินัย บัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะ สงฆ์	นักเรียนปฏิบัติตน ตามพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคมและ พระราชบัญญัติคณะ สงฆ์ได้ถูกต้องและ ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติตน ตามพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคมและ พระราชบัญญัติคณะ สงฆ์ได้ถูกต้องแต่ไม่ ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติตน ตามพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคมและ พระราชบัญญัติคณะ สงฆ์ได้บางส่วนและ ไม่ครบถ้วน	นักเรียนปฏิบัติตน ตามพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคมและ พระราชบัญญัติคณะ สงฆ์ได้น้อยและไม่ ครบถ้วน

การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้ธรรมวินัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ประเด็นการประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ (๘ ตัวชี้วัด)	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔	ระดับ ๓	ระดับ ๒	ระดับ ๑
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๑๕ วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนา พระไตรปิฎก และการเผยแผ่	นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนา พระไตรปิฎก และการเผยแผ่ ได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนา พระไตรปิฎก และการเผยแผ่ ได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนา พระไตรปิฎก และการเผยแผ่ ได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนา พระไตรปิฎก และการเผยแผ่ ได้น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๑๖ เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรมจริยธรรมและกำหนดเป้าหมายบทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์	นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนตามหลักธรรม จริยธรรมได้ถูกต้องครบถ้วน	นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนตามหลักธรรม จริยธรรมได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนตามหลักธรรม จริยธรรมได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนตามหลักธรรม จริยธรรมได้น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๑๗ อธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขป	นักเรียนอธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขปได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนอธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขปได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนอธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขปได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนอธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขปได้น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๑๘ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมจริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข	-	-	-	-
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๑๙ เห็นคุณค่า เชื่อมั่น และมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิตและพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของพระพุทธศาสนาได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนเรียนรู้ด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของพระพุทธศาสนาได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนเรียนรู้ด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของพระพุทธศาสนาได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนเรียนรู้ด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของพระพุทธศาสนาได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนเรียนรู้ด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของพระพุทธศาสนาได้น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๒๐ สวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน หรือตามแนวทางของพระพุทธศาสนา	ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ ศาสนปฏิบัติ	ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ ศาสนปฏิบัติ	ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ ศาสนปฏิบัติ	ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ ศาสนปฏิบัติ
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๒๑ วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญในการอยู่ร่วม	นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมสำคัญใน	นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมสำคัญใน	นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมสำคัญใน	นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมสำคัญใน

ประเด็นการประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ (๘ ตัวชี้วัด)	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔	ระดับ ๓	ระดับ ๒	ระดับ ๑
กันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่นๆ และชักชวนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกัน	การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่นๆ ได้ถูกต้องและครบถ้วน	การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่นๆ ได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่นๆ ได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่นๆ ได้น้อยและไม่ครบถ้วน
	นักเรียนชักชวนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกันได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนชักชวนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกันได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนชักชวนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกันได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนชักชวนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกันได้น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๑ ม.๖/๒๒ เสนอแนวทางการจัดกิจกรรม ความร่วมมือของทุกศาสนาในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม	นักเรียนเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมความร่วมมือของทุกศาสนาในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมความร่วมมือของทุกศาสนาในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมความร่วมมือของทุกศาสนาในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมความร่วมมือของทุกศาสนาในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมได้น้อยและไม่ครบถ้วน
มาตรฐาน ส ๑.๓ ม.๖/๓ วิเคราะห์การบัญญัติพระวินัย และการออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคม ความสำคัญและความจำเป็นในการบัญญัติพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์การบัญญัติพระวินัย บัญญัติและการออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคม ความสำคัญและความจำเป็นในการบัญญัติพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้ถูกต้องและครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์การบัญญัติพระวินัย บัญญัติและการออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคม ความสำคัญและความจำเป็นในการบัญญัติพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์การบัญญัติพระวินัย บัญญัติและการออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคม ความสำคัญและความจำเป็นในการบัญญัติพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้บางส่วนและไม่ครบถ้วน	นักเรียนวิเคราะห์การบัญญัติพระวินัย บัญญัติและการออกประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มหาเถรสมาคม ความสำคัญและความจำเป็นในการบัญญัติพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้น้อยและไม่ครบถ้วน